

Sermonia mea sup ar^{ti}s. 6. et 7. de ordinis sacra^{to} quam dixi primo ⁴⁵
die ^{octo} ~~novembris~~ 2562. 34

(9)

Ill^{mi} et Ill^{mi} dⁿⁱ, oratores clar^{issimi} Ill^{mi} Pres^{is} cum a^uad^{is},
fuerit satis superq^{ue} dictum est a doct^{iss}imis Theologis, q^{ui}
ante me dixer^{unt} de. 6° Ar^{ti}o, qui primus est ex duobus,
nobis 3^e classis Theologis p^{ro}positis, ne mandati v^{ost}ri ordiⁿⁱ,
nis q^{ui} nobis merito p^{re}scripti transgressor essem, ab illius
examine ^{nunc} super sedere o^{mn}ino iudicavi ac decrevi, Tum q^{ui} o^{mn}ia
que de illo dicere cogitavi, audivi iam a sapient^{iss}imis Theo^{lo}g^{is},
logis qui me p^{re}cesser^{unt}, et notui ea repetendo p^{ro}lixus et
gravis vobis e^{ss}e, Tum et q^{ui} o^{mn}es illius partes clare et maⁿifeste
sunt, constat q^{ui} ex iam ^{repe} dictis illas falsas, erroneas et
hereticas e^{ss}e, atq^{ue} ut tales ab hac sacra^{ta} Synodo damna^{ri}
vi debere, Nam si ordo v^{ost}rum vnum ex septem eccl^{esi}is sacris
est, de quo dubitari n^{on} licet, sequi in illo aut p^{ro} illud q^{ui}as
et sym^{bol}u^m 6° confecti, debent q^{ui}q^{ue} p^{er} ceremonijs, signisq^{ue}
aliquo sensibili dari, quod aut tale sig^{num} sit v^{ost}rum
et alia q^{ui} in ordinis administrat^{io}ne fuer^{int}, constat clare ex
v^{ost}ris tradit^{io}ne, ex sacris lib^{ris} tum novi tum veteris testa^{men}ti
in quo docemur sacerdotes et n^{on} hos tm^{en} sed et reges ac
ducesq^{ue} oleo ungu^{is} solitos e^{ss}e, ut p^{ro} de Aar^{one}, samuele, da^{vid}
vid^{et}, saule, Moise. Josue, et alijs plurimis, ut tam abund^{anter}
de dictum probatum q^{ui} est, quare. P. 5. ego subscribo
sem^{per} doct^{iss}imos Theologos q^{ui} de hoc ar^{ti}o dixer^{unt}, et iudi^{ci}
co dicti ar^{ti}o o^{mn}es partes hereticas e^{ss}e ac q^{ui} a v^{ost}ris
anathematis fulmine ferri debeant.

descendo ad 7^m ar^{ti}o, circaque examinabo solum p^{ro} illius
parte tum ut brevitati tam a v^{ost}ris desiderate magis statu^{er}
deam, tum et q^{ui} alie partes hanc pendent, ut inferius

ostendam, et ut ordine procedam tria dubia circa illam
examinabo 1° An epi sint superiores sacerdotibus 2° An
in quo sint superiores. 3° An quo iure sint superiores,
Pro quorum dubiorum breviori expeditione tres status conclusio-
nes, quae illis satisfaciunt.

1^a Epi sunt superiores presbiteris, hanc etiam de
his superioribus probatam audistis, unde noto in huius probatione
sicutius immorari, hoc unum dicam. s. 2. in quo ignorantia
mea fateor, me per hac concilii verbum aliquid dei expressum de-
siderare, quo confirmari contra hereticos huius nostri saeculi po-

test, verum, quod aliqui ex optata illa. 1^a. que ad thimo. est
probati hoc nisi sunt, non video certo quomodo hoc probentur
aut probari possint, de hoc iudicet vos sitis, / ceterum

testimo. scripturae sacrae, et expressum verbum dei in hac parte non
desit, non tamen desunt. Primum testimonium et verbum dei non solum
quod est traditio, haec. n. scriptura ab omnibus fere patribus et
doctoribus patris et recentioribus expressa, et quae plura illorum

testimo. iam audistis, et alia multa omnibus sunt obvia
ac perueni meorum libris, pauca ex antiquioribus quae tempore Apostolorum
aut prope illorum aureum saeculum vixerunt, proferam.

B. Ignatius inepta ad smirnaenses ait, oes episcopi sequimini sicut
christus ihesus primus, presbiteros sicut apostolos, diaconos autem venera-
mini sicut dei mandato ministrantes.

cano. 7. Apostolorum. episcopus, presbiter aut diaconus nequaquam seculares
assumat. / et cano. 8. 13. eundem ordinem suat.

Iusebius lib. 2. c. 16. 17. refert de philone quodam Antiocheno
qui Romae vidit D. Petrum, et cum eo loquutus est, et audi-
vit per dicantem. is philo librum scripsit de viciis Apostolorum
in quo dicit quomodo diaconi et presbiteri officia sua perficiantur

1. lib. 5. adversus
presbiterum accusa.
no reci. nisi etc.

ergo sic superiora cathedra ep̄atis sublimitatis et dignitatis,
Leonardus Papa scribens ad Anastasium ep̄m Thesalon. quo-
modo et subdiaconi nō debeant uxores ducere, subdit. quod
si in hoc ordine, qui est quartus à capite, dignū est custodiri,
quanto magis offeruādum est, ne aut leviticis aut presbiterali
honore, aut ep̄ati excellentia quisq̄ idoneus extimet, qui
se à voluptate uacua redum fecisse deiecit. Ecce
diaconum quarto loco ponit. ergo ep̄s est in 1° loco, presbiter
in 2°. et diaconus in 3°.

fuit et heresis cuiusdam Aerij sub Aug. seculo inter hereses
recitata lib. heresū. c. 53. et. I. Aug. multis in locis asse-
rit, ep̄atus maior est presbiterio et ep̄s presbitero. / sunt
et multa alia Prīmū testimo. q̄ hoc idem testant. —

Et demū indubitata ^{hæc} est doctorū semina unde noto diu-
tius agere in eius cōfirmatio. quia et in sequētibz cōclu-
sionibus amplius corrobatur. Venio ad 2^{am} cōcl^{am}.

2^a cōcl^a. Ep̄i sunt superiores sacerdotibz nēdum iuris
dictione sed etiam ordine. et de iuris dictione nulli du-
bium est, nec in hoc cōsistit difficultas, neq̄ dignitas ep̄oy
aut vera superioritas, constat. n. q̄ simplex sacerdos potest
ex cōmissione summi Pont. ^{habere} maiore iuris dictione
simplici sacerdoti q̄ ep̄o, imo de facto multi sacerdotes hēnt
latiore iurisdictionē aliq̄ ep̄is, nodus q̄ et difficultas præ-
cipua est de superioritate ordinis, quam p̄bo habere et
ep̄s sup sacerdotes simplices.

P^o p̄bo ex cōi Prīmū et sc̄oy cōsensu, ut colligi p̄t ex didic-
toy testimonijz, et alijs similibz, nā sicut p̄ponit sacerdo-
tes diaconibz, ita ep̄s presbiteris, q̄ cum certum sit sacer-

vide infra

sacerdotes superiores est diaconib^{us} ordinē, ita et ep^{iscop}us sa-
cerdotibus nō ep^{iscop}is. / hec sententia & clarius docet^{ur} a theolo-
gis scholasticis, qui omnes unanimiter in hoc sunt.

2°. probat^{ur} ex cōcilio constantiensi, florentino, et hoc sacro
videntino sesi. 7. sub Paulo. 3. et alijs in q^uib^{us} decretis
ad ep^{iscop}os pertinere collatio ordinū, et ipsos ministros e^{ss}e huius
sacra^{ti} ordinis, nō sacerdotes simplices, si aut^{em} ministri sunt
hoc est p^{er} aliquē ordinē quo superat sacerdotes.

3°. rōne unica evidenti. nullus sacerdos simplex quacūq^{ue}
fulgeat auctoritate et ex cōmissione summi Pontificis aut totius
eccl^{esi}e p^{oss}it cōferre ordines, ad minus sacros, (nō obtingendi
facultate illa an ex cōmissio^{ne}. Pape possit cōfirmare aucto-
ritate ordines minores,) saltem de omnib^{us} sacris certum
est apud oēs illos nō posse illos cōferre, etsi attentet in spe-
faciet, (quicumq^{ue} aut^{em} ep^{iscop}us, et titularis, de gradat^{us}, sus-
pensus, ex cōmunicat^{us}, si attentet dare, dabit, et multo
summo Pont. et tota eccl^{esi}a, nec hoc illi p^{oss}it impedire, aut
postq^{uam} factū fuerit irritū, ergo actus iste est actus nō
jurisdictionis sed ordinis, inde n. cognoscimus cōsecra-
re et cōficere, et h^{ic} corp^{us} e^{ss}e actū ordinis nō jurisdictionis,
q^{uod} si alius sacerdos et suspens^{us} de gradat^{us} ex cōmunicat^{us}, et
multo summo Pont. attentet cōsecrare, cōsecrat. q^{uod} idem videtur
est de actu ordinandi et cōfirmandi, / Et tandem veritas hec
est indubitata apud catho^{lic}os doctores. / cōtra hereticos autem
nō possumus aliter illam p^{ro}bat^{ur}, q^{uam} ex sum^{mi} traditione et cō-
cilio^{rum} decretis, cum verbo dei exp^{re}ss^o careamus ad hoc.

Maius dubium est de modo quo ep^{iscop}us sicut superiores ordinē p^{oss}it
dare, an sint superiores ordinē, q^{uod} sit idem sacra^{ti} cum p^{re}ter-
ditio, an q^{uod} sit diversū. quod est querere an ep^{iscop}atus et

sacerdo^{ti}.

hic fuit didacus de Bayua
episcopus missa a reg suo

sacerdotum sunt idem vel diversi sacramenta? de quo Pres
 5. audistis iam diversas hinc inde Theologorum sententias, quibus
 busdam hanc, quibusdam illam partem asserentibus, inter quos
 quidam, (alias certe doctores), asserunt ita esse distincta sa-
 cramenta episcopatus et sacerdotum sicut ordo et penitentia, (formalia eius
 verba refero). Ego Ampl. Pres, ut quod sentio aperiam
 non quidem contentioni gratia, sed veritatis indagandi stu-
 dio, credo sententiam illam quae tenet esse idem ordo sacramentum esse
 multo veriore sua opposita / ad hoc autem moveor imprimis
authoritate divi Thomae (cujus doctrinam ego (ut patet est)
 semper magnifico et admiro) aliorumque gravissimorum doctorum
 qui illum in hac parte sequuntur. 2o. duorum aliorum mul-
tis rationibus, a quibus brevitate causa impeditur supersedo) sed
 potissimum illam, quam doctissimus ille Theologus tunc presens
 in hoc loco reprobavit, videlicet quod episcopatus nec presupponit sacerdotum,
 et ut vis huius rationis magis omnibus pateat, formo sic rationem
Episcopatus necesse ex intrinseca sui ratione presupponit sacerdotum
 non autem alios inferiores ordines scilicet diaconatum et subdia-
 conatum, (scilicet quod si distinctum sacramentum (partiale inquit)
 a diaconatu et subdiaconatu, non erit distinctum a sacer-
 dotio, consequenter est nota quod si esset diversa sacramenta possent
 separari, ante vero probatur, hinc duas partes scilicet et quod episcopatus
 non esse separari a diaconatu et subdiaconatu. et quod non a sacerdotio
 1a pars probatur ex c. unico tunc hinc de clerico ordinato per saltum
 ex innocen. iij. ubi decernit innocen. posse aliquem esse sacer-
 dotem, qui non sit diaconus, consultus. n. fuit de quodam
 subdiacono qui ignorantia promotus fuit in sacerdotem,
 quia de illo fieret et responderet, quod agat penitentiam, et ordinet

in diaconu. idem certe responsum deditur si ille no e
subdiaconu. s. iam sacerdotu p e sine diach. et subdiaconu
~~idem~~, idem sumit dicitur si ille sacerdos no diacho-
nus ante susceptu diaconij ordine p moveret in epm. s.
et epatus sicut et sacerdotu p e sine diacho. et subdiaconu

2a pars et probat q sine sacerdotio ee no possit epatus, 2o

ex coi consensu Theologorum (qui omnes in hanc remiunt semina
quicquid sentiant Canonistae) / 2o. ex coi modo loquendi

Piscorum et Sacerdotum Primum, omnes n. passim appellant epm sa-
cerdotem, et 6. Joa. Chrysostom. fecit lib. de sacerdotio
intelligit de epatu. s. et in sacris literis passim confundit
epus et presbiter, ut aliqui presbiteri dicat epus, et epus pres-
biteri, sigm ergo est q sunt nomina eiusdem ordinis et sacra-

mentorum. / 3o. ex Pontificali antiquo Romano, ubi hec
(tradendo forma consecrationis epus) hec verba, Pontifici co-

secranti, epus consecratus debet cocelebrare, que verba re-
gunt ad no cayera. 3 p q. 82. ar. 2. et addit ipse q an-

do Pontifex consecrans et epus consecratus, coactum et consecrans
eandem man, vi s. de forma consecrationis epus, est coficere
s. debet necesse ee sacerdos. / 4o. ex Paulo heb. q. 5.

Pontifex ex homi. assumpt. pro homi. consti. mibus que sunt a-
deum ut offerat dona et sacrificia pro peccatis s. ecce ad
munus epus spectat offerre sacrificia s. debet ee sacerdos,

Veru q dicit aliqui has omnes rationes tm probare q epus

q d ee p e ex. c. ex lris
de excessu prelatorum.

p exercere et ad ministrare suum munus nisi sit sacerdos
no aut q de rone ordinis aut p ratis epatus sit sacerdotu,
hoc 2m alia evidenti rone. de rone epus est q sit pastor
aut adu aut p ratis, si comitat illi que, na si deficiat
epus, certe ponet, Pastor, loco gms, sed de intinseca rone

pastor

48

est q̄ possit legare et solvere, hic n̄ est precipuus eius
actus, q̄o similit̄ de rōne intrinseca ep̄i est q̄ h̄at potestatem
legandi et solvendi, q̄o q̄ sit sacerdos. et certē hoc con-
sonat cōi modo intelligendi et opposit̄ repugnat q̄ aliquis
sit ep̄s cōsecratus et nō sacerdos -

ex dictis h̄emus solutionē illam, quam ad rōnē hanc
dedi doct̄iss̄m̄ ille Theologus notatus, nō eē sufficienter,
fuit solutio q̄ ep̄atus presupponit sacerdotem nō p̄pter cōnexiōē
aliquā quā h̄am̄ interse, sed ut ep̄s, ad quē pertinet
ordinare, possit cōferre sacerdotem, qd̄ (ut dicebat ille), nō possit
nisi eēt sacerdos, q̄ nemo dat qd̄ nō habet - nō (inq̄)
solutio h̄c satisfait, nā ut p̄batum est, ep̄s presupponit sa-
cerdotē p̄pter intrinsecā cōnexiōē. / sp̄. q̄ nō est necē q̄
ep̄s sit sacerdos ut possit cōferre sacerdotem sicut nō est necē
q̄ sit diaconus ut possit cōferre diaconatum, nā loqua-
mur in casu iam p̄dicto q̄ sacerdos aliquis nō eēt diaconus
nec subdiaconus, q̄ moueret̄ in ep̄m, certe iste talis potest
cōferre diaconatum et subdia. nā h̄et potestatem ordinandi, et
sicut possit cōsecrare et absoluerē et si nō eēt diaconus. nec
subdiaconus. et possit dare hos ordines, ergo similit̄, si ep̄us
sit nō h̄et cōnexiōē intrinsecā cū sacerdotio, et aliquis eēt
ep̄s et nō sacerdos possit ordinare sacerdotes. neq̄ obsta-
dicere q̄ nemo dat qd̄ nō habet, q̄ et si nō h̄at formati-
onē h̄et in p̄tate, ^{q̄e minister} sicut sacerdos q̄ nō est in gr̄a p̄ absoluerēdo
aut baptizādo dare gr̄as quā nō habet, et nō baptizatus p̄
in casu necē^{is} baptizāre, et ita dare sacra^{mentum} et characterē,
quē ip̄e nō habet, / et in nō casu p̄fatus ep̄s possit dare
sine dubio diaconatum et subdia. quos ip̄e nō h̄et - nō
ergo solutio illa satisfait.

constat igitur vel ex sola ratione facta episcopatum non esse distinctum sacramentum ab episcopatu a sacerdote, neque non esse distinctum ut ordo est per se, imo neque ut sacerdos et diaconatus qui sunt partialia sacramenta sed esse idem omnino sacramentum et eundem omnino ordinem, magis tamen extensus in episcopo quam in sacerdote (ut dicit S. Tho.) -

cererum quod huius et nudius tertius dixerunt duo eruditi summi Theologi, se non plene intelligere hanc sententiam S. Tho. extensionem maiorem vel minorem quam ipse ponit, ego uno vel altero exemplo ex eius doctrina manifestabo hanc veritatem. sit primum exemplum.

Conatum. 4. d. 18. q. 3. ponit hanc extensionem characteris in episcopo

sententia est eiusdem S. Tho. in sacerdotio esse unum tamen characterem, qui se ad corpus Christi verum et mysticum extendit, hunc dari quoniam datur gratia super corpus Christi verum, quoniam vero datur super corpus Christi mysticum, non datur novus character, sed ille metipsum, qui erat super corpus Christi verum se extendit ad aliquod ad quod antea non poterat scilicet ad posse absolvere. / eodem modo

S. Tho. 4. d. 29. dicit dari episcopo gratiam, quoniam consecrat in episcopatu, non tamen characterem, et quod doceri durum negare sacrosanctum. dicit autem esse spiritum illud, nec dari novam gratiam nec novum characterem, sed extendi, et hanc extensionem appellat ille gratiam. sic capere intelligitur S. Tho. 1.

Secundo dicitur dicitur quod quoniam quis consecrat in episcopatu non datur illi novus character, sed ille metipsum qui datus fuit in sacerdotio extenditur ad posse confirmare et ordinare. /

est 2. exemplum / constat enim ex eiusdem S. doctoris sententia et Aristotele doctore. una habitus sciam esse unum habitum in pluribus, et hunc habitum infundi aut gratiam per primum demonstrationem, quoniam autem venit 2. vel 3. demonstratio in eadem scientia, non gratiam novam habitus, sed ille metipsum extendit ad illas conclusiones ad quas antea non se extendebat. / idem est

Amb. ad epistolam. 4. appellat episcopos sacerdotes perfectos, vide eius verba

est de aliis habitibus, ut de fratre 27. hanc sententiam eandem extensionem docet S. Tho. in ordine episcopatus. Unde non est distinctio a sacerdotio, sed idem magis extensus. id est ad plures quam antea videlicet ad confirmandum et ordinandum. / +

sic clemens 8. lib. de ecclesiasticis matribus appellat episcopum Archisacerdotem.

+ Unde si quis querat quomodo si scilicet episcopatus et sacerdos? dicam uno verbo, huius se sicut perfectum et imperfectum intra limites eiusdem sacramenti nam episcopatus est sacerdos perfectus, episcopus sacerdos perfectus, sacerdos autem simplex est sacerdos imperfectus, appellatur autem sacerdos perfectus quod per se ratione alius sacerdote autem episcopum sibi similem, sicut peritum puerum appellamus scilicet verum, sed imperfectum, quoniam vero est adultus et iam illud huius perfectum quod per alius gratiam, idem de sacer. episcopo. unde episcopatus est perfectio sacerdotii seu consummatio sacerdotii.

Jam unū restat, satisfacere aliq̄bq̄ argumētis q̄ dicitur illi q̄ sui oppositōe sem̄e pbam eē distantia sacra, est p̄m qd̄ audivit P. 5^m. factum in hoc loco à doct̄o illo Theologo prefato. Pōe, ut est sem̄a phōp̄, distinguunt per actus et actus per obiecta, sed actus sacerdotis et ep̄i, similiter et obiecta sunt distincta, v̄z absoluerē seu cōsecrare, et cōfirmare seu ordinare, et p̄m̄ est v̄z corpus dñi verū seu misticū, et absolutus cōfirmatus seu ordinatus, ergo pōe sunt distincte et cōtradiet̄, et ita diversa sacra.

Ad hoc breuimē dico hanc max̄ vera eē, sed intelligi debere de actibq̄ et obiectis adequatis, nō inadequatis, ut videt̄ sem̄, tum p̄m̄, obm̄ aut̄ adequatum ep̄i et actus adequatus, non sunt p̄ cōfirmare aut̄ ordinare, et cōfirmatus aut̄ ordinatus, sed actus est cōferre oīa sacra. aut̄ posse cōferre oīa, obm̄ vero est omne sacra^m. et idem met̄ actus est actus sacerdotis similis et obm̄, nō tñ̄ in illa perfectiōe aut̄ totalitate, q̄ sacerdos nō p̄t cōferre nisi quinq̄ sacra. unde si ut ep̄atus et sacerdo^m solum dicunt̄ p̄m̄ perfectū et imperfectum, ita et eorū actus siue obiecta ut dictum est, alius probarem ego q̄ sacra hac eadem regula, si nō est intelligenda de actibq̄ et obiectis adequatis, sed de inadequatis, q̄ sacerdo^m ip̄m̄, eēt duo sacra. et similiter ep̄atus, nam quilibet illorū habet duos actus inadequatos diversos, et duo obiecta inadequata, sacerdo^m, cōsecrare et absoluerē, et cōsecratus et absolutus; ep̄atus vero ordinare et cōfirmare et ordinatus ac cōfirmatus. unde ab̄ hoc nihil p̄bat.

2^m Arg^m quo nos vident̄ est à diffinitione sacra^{ti}. nam ep̄atus inquit, est sig^m sensibile inuisibilis gr̄a visibilis formę. Et 1° est sacra^m distinctum, sig^m sensibile est cōsecratio ip̄a, gr̄a vero que dat, est, aut gr̄a gratum faciens, aut potestas quedam spūalis, aut utrumq̄.

N^o negando per ep̄atum dari distinctam gr̄am aut distinctum
charactere, sed eandem et eundem magis tñ extensam et ext^{am}
q̄ fuit datum in ordine sacerdotali — Et hęc de 2ª cōcl^o

3ª cōcl^o. ep̄i sunt superiores ordine presbiteris nō iure diuino

vide doctrinā factam
in 2ª parte huius sacri
cōcilij et nō publicatam
de sacra^o ordinis. Vbi
hęc veritas determinatur
a Patribus.

hanc p̄bo unico silogismo, talē ep̄i, ut ep̄i sunt, sunt superiores
ordine presbiteris, sed ep̄i ut ep̄i sunt constituti iure diuino
et à chr̄o immē^{te}, q̄ ep̄i ut ep̄i sunt superiores ordine presb^{iteris}
teris iure diuino. / ~~maior~~ cōseq^a not^{ma} est, maior p̄bas
fuit superioris. Minore aut p̄bo tripti p̄o Patrum testimo^{nijs}
njs 2° ex sacris lris 3° vero rōbq̄ not^{imis}

Primo, sc̄ma hęc q̄ ep̄i sunt iure diuino constituti cōis est
sua, ferē stōy et doctoz p̄tē Aptoz, aliquo pauci^{ms} mod^o
nis exceptis, et ne prolixus sim plura illoz testimo^{nijs} refer^o
do, aliqui tñ producā manifesti^{ma}

B. Basilius de vita solitaria .c. 23. hoc ab ip̄o chr̄o, inq̄
docemur, qui Petrum post se ecclē sue pastore constituit
Petre n. inquit, amas me? pasce oves meas. et cōsequēter
omibz pastozibz et doctozibz eandem potestatem tribuit
cuius sig^m est quōd oēs ex equo ligant erabfoluunt
quemadmodum illa.

B. Aug. q̄bq̄ ex utroq̄ testa^o mixtim, nam nemo inq̄
ignorat, ep̄s saluatore ecclē instituisse, ip̄e n. prius q̄
in celos ascenderet imponens manū Aptis ordinauit eos ep̄s
hoc Aptis sp̄i stō deputat, cum dicit, Attendite vobis et
vniuerso gregi, in quo vos sp̄s stō p̄ficius ep̄s regere ecclē
dñi jhu. / hęc Aug. / Vbi notandum nō solum a ferace
Aug^m ep̄s eē à chr̄o immē^{te} institutos. sed locum illum
actu. 20. attendite vobis q̄. intelligi de ep̄is, nō de presb^{iteris}
teris, ut aliq̄ falso interpretant.

3n

In concilio magno lateranen. et habet extra de summatu.
et fi. catho. c. firmiter d. maruero, dicit. et vtiq; sacra.
hoc nemo potest coficere nisi sacerdos, qui rite fuerit ordi.
natus fm' clauis ecclie, quas ipe concessit Ap'tis eor; qd
successoribus Jhs' ch'g.

Anacleus papa. et habet .21. d. c. in nouo testamto. dicit
ceteri uero Ap'ti cum eodem. s. Petio pari cofortio honore
et potestate accepimus. s. a' dno.

Pius papa. et habet .6. q. 1. c. oues, inquit. oues pastore
suum no' reprehendant, plebs ep'm no' accuset, nec vulgus
eum arguat, quia no' est discipulus super magnum, epi
n. a' deo sum iudicandi qui eos sibi oculos elegit.

leo magnus sermo. 3. in aniuersario assumptionis sue dicit
cum dixit ch'us Petio tibi dabo clauis s. et quodcuq;
solueris s. transiuu, inquit, in alia Ap'tas vis potestatis
huius, et ad omnes ecclie principes decreti huius consti.
tio comenauit, sed no' frustra vni comendat' qd' oibus co.
mendat', Petio. n. h'c ideo hoc singulariter credit', quia
cunctis ecclie rectoribus Peti forma proponit'.

Ambro. in pastoralis. idcirco, inquit, nos, quibus in uerbis
diuinis credita est dispensatio, et qui gregem ch'ij alendum
suscepimus s. et paulo post. ve iam mihi est si clauis
illas regni celoz, quas in B. Petio Ap'to aucti suscepimus
sacerdotes minime reprobauero. et paulo infra. repeti.
tum est a' dno tertio pasce oues meas, quas oues et quem
gregem no' solus tunc B. Petius suscepit, sed nobiscum eas
suscepit, et cum illo nos suscepimus omnes. unde regendos
sacerdotibus cotraducunt', et merito rectoribus suis
subdi dicuntur. / h'c Ambro. vbi obseruandum

amb. de dig. sacrodo. c.
de patris (ingr) uire
libum multitudinē ep'stue
tur, precep' fm' imperatum
et euangelis.

est, nō solum B. Amb. docere nos epō institutor ēē jure
divino, sed et verba illa pasce oves meas - dicta ēē non
soli Petro sed cunctis Pastoribus - quod et asserunt
multi alij doctores - Theodore. Basi. Aug. Leonag. 1. et
S. Tho. vi. hoc innuere. 22. q. 185. az. 1.

Multi et alij doctores sunt huius sententiae, et hanc docent
Veritatem tanq̄m indubitatam et certissimā - 1.

Authenticitas sacre pagine hoc idem confirmat - P. math. 18.
dicit Christus Ap̄t̄s, quęcumq̄ ligaveritis sup̄ te. erunt lig. et in q̄
et qd. solue. Et. et Joa. 20. accipite sp̄m s. quos remissis
sunt ex his locis sic sumo arg. sicut math. 16. dicit Petrus
tibi dabo cla. reg. celoz. quodcuq̄ liga. Et. et ex hoc probat
dedit et ēē superioribz eius immet. a dno, et datam ēē eis
et immet. ^{actio} potestate ligandi et solvendi, q̄ data est immet.
Petro, cui succedunt, ita et p̄babo ego eandē ^{actio} datam
ēē oibz ep̄is immet. a dno, quia data est immet. Ap̄t̄s, qui
ep̄i succedunt - 1

Sp̄. luc. 10. dicit Christus Ap̄t̄s. ego mitto vos sicut agnos in med
lupoz, et sicut missi me P̄, ita ego mitto vos, et Mar. 16.
ite in mundum unives. predi. euāg. Et. certum est christum
q̄ missi Ap̄t̄s dedisse eis omne p̄tatem nec p̄ pastoribus
metē, q̄ eandē dat immet. ^{actio} ep̄is qui illis succedunt in
pastoz, sicut eandē et dat immet. superioribz Petri quos
ep̄i dedit. - 1

hanc obiectio nō
dixi p̄ce

sed contra hanc rōnē dicit aliquis, ergo eandē oīo p̄tatem
dat dedit Christus cuius ep̄o, quam Petrus et alij ap̄t̄s, (quos
omnes habuerunt illā equalem cum Petro) nā ratio hęc
probat ^{ep̄os} immediatē p̄tatem a dno, ita et herē a dno p̄tatem
sicut Petrus et alij Ap̄t̄s, ita et p̄bat, herē eandē oīo quā
habent Petri successores.

R.

ex his seqr q stado in
iure diuino quibus eps
in suadior. qe quid
sunt Pont. in toto orbe
missi impediat ab eis q
reguab. casuum, q
est subtra sermian
no pntat, ut alibi a
tius habes -

De concedendo sequelam utrumq. n. Probat ratio, et
q quibus eps habeat potatem a christo immo et q habeat potatem
tam eandem qua habet Petri successores, quantum pertinet
net ad potatem ordinis, no tn ad potatem iurisdictionis,
nam huc pertinet ad summu Pontifice, cuius sum omnes,
oues, et acumenius pastor est, ac caput ecclie post christum,
uius et omnes fideles et ipi et epi reliq sum oues, ipse
vero ouis solus christi, ad ipm q pertinet ipos iudica-
re, eor causas cognoscere unde ab ipis ad illum est
appellatio no e contra, et ut ex pssing hoc mani-
festate, habet se sumus Pont. respectu alioy epoy sicut
sensus cois respectu alioy. s. sensuum exterioroy, nam
sicut qlibet sensus exterior habet potatem in suum obm
et ad exercendam suam operatioy, ut oculus ad videndum,
auris ad audiendum, no a sensu cois, sed ab ipa na, seu
auctore nae, et ~~tn~~ nihilominus ad ipm pertinet iudicare
de actibz sensuum exterioroy et ponere inter illos differen-
tiam et coeumentiaz, ita epi hem potatem no a sumo
Pont. sed a christo, tn ipe sumus Pont. est caput superior
illis, ad que pertinet iudicm de illoy actibz q.

eadem 3a concl. p3 ex Paulo. 1. cor. 12. et quosdam quos
posuit deus in ecclia, p m aplos 2o pphetas 3o doctores q.
et ad eph. 4. et ipe dedit quosdam quidem aplos, quos-
dam aut pphas, alios uero euang. ^{alios aut pastores et doctores} in opus ministerij, in
edificatione corporis christi. ex his locis constat, seruum
no solum constituisse in sua ecclia Petrum, sed alios et
ministros. s. aplos euang. pphetas, doctores q. g. sicut
eadem aucto. ^{tas} in meta descendit in Petri successores, qua-
re no descendit in successores aploy, pphas, euang. doctoy
q qui sunt epi et sacerdotes q.

ota q pater aplos, di-
in plurali pastores.
posuit plures q pasto-
et q in sua eccl. s. no
ti Petri dixit pasce oues
meas, sed oibz, Petri gra-
terores oues, aliam nbi
mittendas a Petri, unde
ty dixit in sua cano-
ca iure grege, q in uobz
st. s. no dixit ab te pasce
oues, sed grege q in uobz
1. vobis commissus

multi sti sup hunc locu pauli ad eph. 4. per aplos intelligunt
epos, ut B. curia. epta q. ad rogationu lib. 3. et h. c. dno nr.
93. d. cuius dca alibi habes citata. et alij per doctores, argz ex
co. u. parison. et refert a Gratiano. c. a suis epis. 92. d.

quidam theologus a seculi
locum hunc. actu. 20.
intelligi sicut ille ad
15. visum est spiritus et
nobis, quod actio spiritus sancti non
excludat ministerium summi
Pontificis, unde dicebat quod
quis episcopus summi pontificis a spiritu
sancto a causa agendi primaria,
et a Pontifice, tanquam a causa
agendi secunda, et ita immo
ab utroque, sicut et illud
decretum. actu. 15. immo
erat ab spiritu sancto et a
Pontifice.

Et tandem ne plerumque sim referendo loca huiusmodi, que in
numera sunt in sacris literis, concludo ut aperte mo. illa Testam.
mo actu. 20. qui solus hanc veritatem catholice et laudenter
demonstrat, Attendite vo. et vni. ge. in quo vos spiritus sanctus
episcopus regere ecclesiam dei, quam acquisisti sanguine suo. Et
super quod non est ultra quod alios desideremus testes, 1.

Et tandem omnibus hoc idem declarat, non dico corroborat
satis n. ex sacris literis demonstrat etiam Patris.
Sacerdotes sunt constituti iure diuino et a christo in me. scilicet
potestatem, ergo et episcopi, ^{Ante} notum est ex cor. et in dubi-
tata eius doctorum sententia, ex sacris literis per innumera
testimonia, non solum ex lege noua, sed et ex veteri in qua
sacerdotes, et non isti, tm. sed et reges ac duces eligebantur
adeo, ut de Aaron, samuele, Moyse, saule, Davide
Ioseph. et alijs multis, g. et sacerdotes ac Pontifices legis
gr. qui illos munere et dignitate longe excellunt, / constat
et ex huius sacri concilij determinatione et decreto: quod
supra preterita sessione nos docuit, illis verbis, hoc facite
in mea commemoratio. luc. 22. christus instituisse Apolos sacer-
dotes, et non ipos solus, sed oes eorum successores, quippe qui
verba illa oblegat ita in me. successores Apolos, sicut ipos
aplos, non g. de anti dubitare iam licet - conseq. an-
tebat, na episcopi sunt digniores et superiores sacerdotibus, ut dicitur
est, dem et sunt magis necessarii in dei ecclesia, na ipi
offm sacerdotum exercere, non aut e contra, g. si christus
titus sacerdotum in sua ecclesia, et sacerdotum, alias non
aut satis illi prouidisset.

2a. ratio, episcopus est sacerdos, hoc negari non potest, siue sit
siue diuersum a sacerdotio, ergo a christo in me. institutum

ps

sibi conseq^a qⁱ instituire sacra pertinet ad p^latem ex-
 cellenti^{am}, quam cuius nulli unq^{ue} hominu^m concavit, sed
 sibi soli reservavit, Pau. 1. cor. 4. sic nos existi. ho. ut
 minist. chri, et dispen. misterio^{rum} dei ep. no dixit insti-
 tutores, sed dispenser. / et confirmat. sicut ad
 p^latem excellentis pertinet instituire sacra, ita et insti-
 tuere ministros proprios sacror^{um}, et utrumq^{ue} chri sibi refer-
 vavit, ut per inductione sⁱ in oib^{us} sacra^{ti}s. / g^o et chri
 instituit no solum ordine ep^{iscop}o, sed et ipsius ministro^{rum}
 s. ep^{iscop}o. /

3^a ratio - Potestas, que dat^{ur} in ordine ep^{iscop}o est supernat^{ur}
 et divina que vires nates huius excellenti, q^{ui} est a chro, no
 ab hoib^{us}, sicut et p^lates que dant^{ur} in alijs sacra^{ti}s. et gra^{ti}
 et est immet^e actio. /

4^a r^{ati}o. nomeⁿ, ep^{iscop}o, est univocum ad summu^m Pontifice^m et
 quecunq^{ue} alium ep^{iscop}o, et p^las ordinis est oio eadem in illo
 et in hoc, ergo ab eadem causa et eque p^{ro}xime, et ita si
 illa est a chro immet^e ita et hec, que dat^{ur} singulis
 ep^{iscop}o, et loquor (inq^{ue}) de p^late^{re} no iuris dictionis sed ordinis,
 na de hac est p^{ro}mo An sit immet^e a chro.

Alijs quam plurimis r^{ati}oib^{us} hoc confirmari poterat, veru^m con-
 sultio^{rum} omisso brevitate^{rum} ergo. /

ceterum opposit^e opinionis seu potius semierrois defensores et
 latroni vident nos argumentis quibus, quor^{um} duo tm^o, que
 p^{ro}xima v^{er}u^m, nisi imp^{er}ia examinada et solvenda mihi legi.

Est p^{ro}mo. sumus Pont. dat ep^{iscop}o iuris dictione^m, dat oues, g^o et
 p^latem. N^o negando coseq^{ue}nti^{am}. iuris dictione^m. et oues se h^{ab}ent
 ex parte mag^{is}, et no valet, dat man^u g^o potestate, hoc ostendit
 dat vno vel altero succulenti^o ex. /

de veritate ant^{er}is
 an ep^{iscop}o heant iuris
 dictione^m a Papa, vel
 a chro immet^e vide infra

1.º Si in manu episcopi alicuius hominis est de vinum et non panis, qui
est immundus, ita ut nullus sacerdos possit consecrare nisi dante
illo homine panem et vinum, quoniam daret alicui sacerdoti panem et
vinum est verum dicere, iste dat sacerdoti manum ad consecrandum
et falsum, ergo dat potestatem, hanc. n. habet a deo (supradictum)
2.º ex.^o quoniam aliquis applicat igni ligna, verum est dicere iste
ignem manum ad combustionem, falsum tamen quod dat potestatem
de, hanc. n. habet a deo auctore naturae. ita est impii non
Papa dat episcopis jurisdictionem? quod dat potestatem, et instat
consecrationem in propria manum, quoniam papa concedit alicui sacerdoti jurisdic-
tionem in aliquo homine, non valet dat jurisdictionem quod potestatem
absolvendi illum hominem, quoniam hanc habet a deo, quod idem dicitur
dum est a fortiori de episcopis

3.º Arg.^o Hec potestas ordinis, que dat episcopis, dat illis
diante Papae ministerio, quod non est immediate a christo sed ab ipso
Papa. 12. negando consecrationem, et instat in electione ipsius summi
Pontificis, qui fit mediante electione et ministerio ~~summi~~ ^{summi} ~~Papae~~
cardinalium, et tamen eius potestas est a christo immediate / summi
si aliquis eligeret in summi Pontificem ante quod esset episcopus, et post
electionem consecraret in episcopum, haberet potestatem episcopalem a christo
et tamen illi daret mediante consecratione et ministerio
ipsius consecrantium. idem dicitur si non esset sacerdos.
neque solutio aut distinctio, quam hic audistis P. 5. a qua

Theologo licet hoc in loco, aliqua est, scilicet quod electio seu minis-
terium est in duplici dicitur, aliqua inferiori alia superiori
pectu electi, ^{quare,} illa que est inferiori, cum ipsi non possint dare
potestatem aliquam ~~super~~ ^{super} electo, utpote superiori, non impedit minis-
terium potestatis a christo, et talis (dicebat) est electio ~~Papae~~
cardinalium

53
42

cardinalium, qu' eligunt summu Pont. illa vero, que est superior, cu superior possint dare potatem inferioribz, est impedita talem immediatione a dno, et talis est summi Pont. qu' eligit et consecrat ep'os.

ista inq' solutio nulla est, q' neq' h'c neq' illa Electio seu ministrum impedit talem immediatione a dno. et de Electio superior, de qua est dubium, constat luculenter, ex Electio Matthei Apti, que quidem erat Electio superior, na Mattheus no erat Aptus anteq' elegeret, eligentes autem erant Apti, et quis e' Aptus, erat t' inter Aptos et petrus eligens, illo maior, et t' Mattheus no habuit potatem Apostolatus ab Aptis neq' a petro, sed a dno immediate sicut reliq' Apti, ergo nulla Electio sive inferioris sive superioris impedit hanc immediatione - ff. sacerdotes qui consecrantur a summo Pontifice aut ab alijs ep'is h'nt potatem absolendi et consecrandi a dno immediate no ab ep'is neq' a papa, et t' mediat Electio consecratio et ministrum superioris i'g. distinctio illa futilis est errata, ac potius erroris suspensa q' vera.

ff. 2. instat alio ex. consequ', na iam cum plurimum ep'i no consecrantur a summo Pont. sed ab alijs ep'is inferioribz ex commi'ssioe summi Pont. ergo sicut ministrum hor' ep'oz no obstat quin tales ep'i consecrati habeant potatem (sicut alio q' dicitur) a summo Pont. immediate, ita et corpus summi Pont. ministrum no obstat quin habeant talem potatem a dno immediate.

Non ergo tale ministrum impedit hanc immediatione a dno, si aut et in alijs sacra^{ti} ministrum sacerdotum q' absoluit, baptizat et no impedit quin gra q' in illis dat' expris spiritualis sicut a dno immediate sicut et miracula sunt a deo immediate.

Et deus dicitur in me auctor miraculorum...
per personam ministrum, dicitur et in me auctor...
Adde quod illam creaturam mediae generis...
et christus ita in me remittit peccata hominum...
sacerdoti et baptizant. Et alia sacramenta...
sunt quae solo verbo...
sunt remittunt tibi peccata tua. Et tunc nunc remittit...
tibi non amica.

Quisquis regat nos, ad quid quod necesse est hoc hominum
ministrum si iste pater dicitur in me. et non ab hominibus
dicitur, est necesse ne aliquis se intromittat sub pretexto
quod a christo est vocatus in hoc vel illud munus, et ut constat...
quod est verus minister verbi et sacramentorum, nam sicut ecclesia est...
sacris ita oportuit ministros esse visibiles et corpore electos...
unde hoc fuit maxime dei providentia et suavissima...
in lege veteri in electione sacerdotum, Pontificum, regum et ducum...
constat quod nobis ex praedictis omnibus minoris syllogismi.

episcopus instituitur esse iure divino et a christo domino in me, et ita
cum praemissa syllogismi sunt verum, et consequenter optima, sequitur
manifeste concluditur episcopus superiorum esse ordine presbiterum iure
divino.

Unde Stimilates, cum veritas haec sit indubitata iam
in dei ecclesia, cum ego huius sensus quod ab hac sacrosancta synodo
ut catholica definit et in canone faciendo non solum dicitur
episcopus esse superiorum presbiterum, sed esse superiores iure divino.
Tum magis, quod indubitata veritas haec est. Tum et quod heretici
huius nostri seculi eam, sicut et alia multa indubitata et certa
nobis negant, quod ut vobis magis constet, placuit eorum veritas
hoc in loco referre. et sunt quae sequuntur.

Lutherus in lib. dicto resolutio suppositionibus. 13. de presbiteris

heretici non negant episcopos superiores esse presbiteros absolute, sed esse superiores iure divino, et concedunt esse superiores constitutum humanum. Quod si canonicus ab ecclesia dicitur, episcopus esse superiores presbiterum, ne minime fecit. / si non addit superiores esse iure divino.

Lutherus. hoc eodem libro. idem dicitur folio 332. f. quod re^{ipso} et iure divino episcopi et sacerdotes sunt
sunt aequales, et non solum intelligi de episcopis Romanis, quos certum est ab ipso non habere
proepiscopis, sed absolute de quocumque episcopo. / hoc addiderim, quod quodam tempore dixit, Lutherus solum
negare episcopos Romanos. / quod sunt sub obedientia Romae ecclesiae, non esse iure divino episcopos et presbiteros
non debent esse, de omnibus ergo loquitur Lutherus et alij heretici.

59
43

Pape .1. como. fo. 311. infine illius operis, sic habet —
concludo, ois sacerdos in ar^{to} mortis et necessitatis est eps,
est papa, henis plenissima plenitudine potatis sup^{er} confirment^e,
ut tenet semina ois totius ecclie, et ex B. Cipriani epi^{scopi}
qui denuer^e conuincit, ergo nec papa est epi^{scopus}, nec epi^{scopus} est
superior presbiteris iure diuino tenet coseq^{ue} quia ius di-
uini est immutabile tam in vita q^{uam} in morte —

Idem in prefatione epi^{scopi} D. Hiero. ad Euagium. to. 4. fo. 413.
Et in confessione fidei exhibita Carolo anno. 1530. de
platea ecc^{lesiastica} 4. to. fo. 203.

Caluinus in com^{mentarijs} sui cathecismi vtriusq^{ue} de ordine,
expresse tenet, epi^{scopus} sola dispo^{sitione} hum^{ana} esse superior^e sacerdot^{is}.
idem, Caluinus institutionu^m lib. 4. c. 3. manifeste aserit nu.
tam ee distinctione muneris epi^{scopi} et presbitero^{rum}, solum
noia ee diuersa, que t^{amen} sepe confundant^{ur} —

Musculus lib. de locis oib^{us}q^{ue} titu^{lo} de ministris Verbi dei, idem
dicit, addit q^{ue} consilio humano factu^m ee ut epi^{scopus} superior^e
eent, noⁿ ad iⁿdispositio^{nem} veritate, et hoc consilium
a spu^{itu} s^{an}cto noⁿ p^{ro}cedum, na^m huic debent^{ur} iⁿq^{ui}ta^m oem prin-
cipalium orquestrium epi^{scopi} insolentia^m, opulencia^m atq^{ue}
tyrandidem, imo ois ecclie ch^{risti} corruptione.

centuria. 2. c. 7. col. 126. habent^{ur} verba ista. vnde liquet,
ep^{iscopatu}m, noⁿ tan diuina institutione, q^{uam} hum^{ana} aucto^{ritate} p^{ro}pter
bonu^m ordine^m et edificatio^{nem} ac successio^{nem} gradu^m presbiteris
superiore^m haberi.

h^{ec} et alia multa testim^{onia} huius modi inueniunt^{ur} apud here-
ticos n^{ost}ros q^{uod}is, coⁿtraque^m credere^m necesse ^{est} ee^{re} censura^m huius
sacro^{san}cte synodi p^{ro} hac veri^{tate} q^{uod} a vobis factum fuerit.
I. s. id credam verius et vtilius fore, ut p^{ro}te^{re} a spu^{itu} s^{an}cto didicimus.
et v^o decreto in hoc sicut et in alijs oib^{us}q^{ue} subscribo.

ex dictis sequi responsio ad reliquas huius, ^{mi} 7. ar. partes,
omnes credo falsas, et eodem anathemate, quo ^{ad} aqua pon
ferenda, nã si epi ~~ante~~ superiores sũt ordine presbiteris, ac
ipos spectat ordinandi manus, et hoc nõ est ^{1. 10. 11.} cõe, cum reliquis
presbiteris nõ epis, similiter et ordinationes ab ipsis factas
irritas fieri a populo nequius. / hec sunt. P. s. que
epis brevitate nobis prescripta, in hoc loco dicenda cogitavi.
Oia viã censuras subiecta sint, volo. —

Aug. de bono conjugali
ordo dat sine plebis
cõsensu. /

certe locus hic Pauli
vã p̄bãre superioritate
ep̄orũ in presbiteros, nã
Paulus nõ dabit in 5.
c. Timotheo viris dic
tio in presbiteros, sed mo
dus quo videtur illa
p̄. presupponit q̄ illam
habere, et nõ ab õi
mine, s. a deo. unde
infra. 3. ab him foto

Theologus quidam voluit p̄bãre superioritate ep̄orũ sup̄ sacerdotibus
expresso dei verbo ex illo loco. 1. timo. 2. adversus presbiterum
accusatione noti recipere nisi sub duobus aut tribus testibus. /
argumetabat hoc m. Timotheus erat ep̄s, ut p̄ ex. 4. c. p̄cedent
in illis verbis, noti recipere grã que in te est, que data est tibi
imponẽ manuum presbiterij. / et in hoc. 5. c. committi illi Paulus
dicim in sacerdotibus, q̄ qd est manus superioris i. ep̄i sunt
superiores presbiteris nõ epis. / sed certe ratio hec parũ p̄bã
q̄ presbiteri p̄ hanc juris dictio in presbiterũ, imo in
etiam, ex commissione summi Pontif. / unde credo cõclẽ hanc
vã nõ posse ex sacris lris, bene tñ ex traditione vrbatũ est.

scõ. 4. d. 7.

Hieronymus in ep̄ta ad Cæsariũ et ad Rusticũ ep̄m Nicobon.
sup̄ ep̄tam ad Titum sentit ep̄s nõ eẽ superiores sacerdotibus,
certe vix p̄ in aliam partẽ interpretari, q̄q̄ multi conati sunt
hoc facere, alij dixerũt hiero. loqui de superioritate viris dic
tionis nõ ordinis. Alij q̄ hiero. q̄ sacerdotibus eẽ equi
epis, nõ q̄ ita intellexit, sed vt humiliter ep̄s qui sup̄bãre
adversus sacerdotibus, ideo declinavit in opp̄tã partẽ, sicut
quis volens virgã curvã, rectam facere, mox p̄ p̄tẽm flectit
sicut q̄ laudavit virginitatẽ, ita extulit illã, ut videret dõ
nare in jmo. et in tantũ q̄ postea de hoc purgavit se Romẽ. /

At 4.
 Epiph. lib. de heresib.
 here. 76. ait mulieres
 nō posse ēē sacerdotes.
 Aug. lib. 2. contra dona.
 c. 1. vel. 2. ex lib. 2. c.
 12. contra q̄tā petuliam.
 Athana. de vasis sacris
 et locis. vult ēē maḡ di.
 heretias inter hęc epipha.
 na. q̄. afortiori inter q̄
 omnes q̄ sacra ministrant
 q̄ nō oēs sūt sacerdotes

v. cōtra 2° p. quatuor ar^g. s. q̄ oēs dñam ex equo sunt sacerdotes
 est expressus locus ille malach. 3. et statim veniet ad templum suum
 dñator dñs q̄. et subdit, et purgabis filios s̄ leui, et colabis eos quasi
 aurū, et quasi arg^m. et erūt dño offerentes sacrificia in iustiā q̄.
 2° locus est Esa. 56. ne tē nō dicat eunuchus ecce ego sum audū
 q̄ hęc dicit dñs eunuchis q̄. dabo eis in domo mea et in muris
 meis locum. q̄ et adducā eos in montē s̄m meum et letificabo
 eos in domo s̄m̄is mee, holocausta eorū et victimas eorū placebunt
 mihi sup altari meo q̄. vide tom. c. 1. q̄ loq̄r in sensu
 mistico de eunuchis q̄ se castraverūt p̄pter ref^m. coloz. 1. de
 sacerdotibus. 1. q̄. Esa. 66. erasumā ex eis in sacerdotes
 et levitas dicit dñs. q̄. 1° locus Esa.

In cōtra^m adducunt heretici illud. 1. pe. 2. vos autē gñs Electorū
 regali sacerdot^m gens stā q̄. Hiero. beda et alij intelligunt
 hoc de oibus dñam, alij nō de oibus. 1. credo intelligi de
 oibz, sicut ē exo. 19. Unde Petrus sumpsit verba hęc de oibz
 filiis israel loq̄r dñs, et vos oitis mihi in ref^m. sacerdotale et
 gens stā, nec tñ inde seq̄r oēs fideles ēē sacerdotes, sicut nō
 erant filij israel sacerdotes, ut ex eodem. c. 19. constat, dicit
 n. ibidē dñs moysi q̄ stificet populus et sacerdotes, dixerūt
 sacerdotes autē et populus nō transeant tūs q̄. ecce distm.
 quis inter sacerdotes et populum. 1. intelligē dñs q̄ est loq̄r
 Petri vel de sacerdotio interno, et sacrificio interno, ut sicut oēs sum^s
 mg sacerdotes q̄ omnes offerimus huius modi sacrificia. et hęc expō.
 v. cōtra ex seq̄ntibz in eodē. 2. c. ubi persuadit illis bonagora
 q̄ sunt sacrificia interna, vel intelligi de oibz fidelibz collecti.
 v. q̄ sum^s regale sacerdot^m sicut oēs subditij imperatoris dicit
 p̄nt imperiale ref^m. nō tñ inde seq̄r q̄. oēs sum^s sacerdotes, sicut
 nō seq̄r q̄. oēs sum^s imperatores, alij sequerēt q̄ oēs sum^s reges,
 nā sicut dicit sacerdot^m ita dicit regale.

de tribus gradibus ordinum. s. Episcopus sacerdotibus et diaconis constat
in sacris suis frequenter, etiam in lege veteri fuerunt isti gradus ve-
lut in umbra sumus Pont. sacerdotes, et leuitae, et vestes acco-
fationes distinctas. Unde expreso verbo dei constat non omnes ex eorum
esse sacerdotes.

de diaconis quoniam non solum ministrassent mensae, sed et sacrificii
altaris, apud Amb. lib. 3. de virg. Anacle. epist. 2. ad Gal. 1.
Unde satis probabile est, et verum diacono esse sacramentum

de subdiacono. et alijs minoribus ordinibus, de quibus metio non fit in sac-
ris, est opinio doctorum partem scholasticorum. q. d. 24. hinc
quod similia sacramenta apparent ex eo quod fuerunt, credo, tempore Apostolorum, ut dicitur
cōcilio. Roma. Anacle. ad Gal. et alij, unde probabile est ac-
tū esse hos gradus institutos, quem Gallus in sua epistola in ultimis ver-
bis addit, dum sacrat dicit Acolythi, s. v. esse sacramentum acolythi
mouem et ad hoc verba concilij floren. / Quod sacramentum (inquit) est
ordinis est. vide verba illius, et sume arg. inde quod his gradibus
tribus distinctam manum et effectum.

An vero omnes dicti gradus sint unum vel plura sacramenta? credo esse
vinitate perfectionis, seu unum potentiale, sicut regnum est unum
cuius pars est in rege perse primo, in alijs vero regni partibus
per quandam participationem.

Arg. aut in contra. ad probandum dictos minores ordines non esse sacra-
menta. s. quod a quocumque parte eorum munus exerceri, nullum est, quod
sacra exercet tunc a proprio et ordine ministro, sicut nec baptis-
mus conferretur a laico aut a femina seu heretico.

quod in ecclesia sunt plures spirituales, s. nam sicut vita nostra est duplex, scilicet
et spiritualis, sic plures, et de vitijs in sacris tuis fit metio, de trinitate
tat, de spirituali ibi, accipi. spiritum sanctum, quorum remissio peccatorum. / tibi
cla. reg. cel. / hoc faci. in me. comem. / s. in omni lege nāq.

Alexan. u. c. regni
uir. de ordinatis ab
episcopo, qui renūciavit episcopi
tū, appellat sub-
diaconatu ordinem
notū non sacrum, nisi
intelligat text. exclusi-
ue.

gener quos fuit hęc
spirituales plures

scripsit fuerunt sacerdotes distincti ab alijs, s. et in lege gratie
de melch. in lege nāq. / Quod hęc plures non sunt sacramenta.

Theologi alij dixerunt locum illud Pauli. 2. timo. 1. Propter
quam iam admoneste, ut resuatis gratiam dei que est in
impõnẽ manuum mearum & intelligi legim gratiã facientis
nõ de sola gratis data, pper verba sequentia, nõ. n. dedit
nobis deus spm timoris, sed virtutis et dilectionis et sobri-
tatis &c. sed nescis an hæc verba pben in certum.

pro capite. alij
tenet. vide infra.
Theolog. 1. timo.
2. timo. 1. capite
nota commotione in
fines expostionis.

ois p[ro]p[ri]as ordines et iuris dictionis qua[m] h[ab]ent epi a d[omi]no tanq[ua]m ab auctore, a papa tanq[ua]m ab illius m[in]i-
stero illas distribuente, unde p[ro]p[ri]e lo[qu]it[ur] d[omi]n[us] d[omi]n[us] est q[ui] creat epi, papa aut[em] q[ui] declarat, et qui ordi-
n[em] designat ad regendum.

Verum circa illam minorem superius probatam q[ui]s sint constituti
iure diuino est dubium An ordo ep[iscop]ali, simul et iuris d[omi]n[ati]o
quo qua[m] epi h[ab]ent sint a d[omi]no immet[er]e, et ita iure diuino, uel
in ordo ip[s]e ep[iscop]ali?

et quidem de ordine ep[iscop]ali negari no[n] pot[est] q[uo]d sit iure diuino
e[ss]e q[uo]d sup[er]ius adductis et multis alijs, cum ordo sacerdotu[m]
lis, et diaconu[m], &c. et reliqua sacra sint instituta iure
diuino, credere. n. hereticu[m] e[ss]e opp[ro]b[er]e. / dubiu[m]
maius est de p[ro]p[ri]e iuris dictionis, a quo illam habeant
epi, aucto[r]itate, mag[is], uel a summo Ponti[fi]ce. / cardi. Turre-

imo cayeta. aliud
tenet. vide infra.

chrisost. 1. timo-
3. rom. ij. aucto[r]itate
sola ordinatione su-
p[er]iores e[ss]e presbiterijs.

crema. et cayeta. in tractatu illo de Primatu Rom. Ponti-
ficis illam habere a summo Pontifice, qui solus, inquit, iure
est constitutus Pastor totius eccl[esi]e a d[omi]no immet[er]e. et illi
soli commisit oues, per illa uerba, pasce oues meas. alij
doctores moderni sunt huius sententiae.

Verum opp[ro]b[er]ata opinio, est certo multo probabilior, et p[ro]t[er] ea de
monstrari sunt alia de p[ro]p[ri]e ordines. q[ui]s p[ro]p[ri]e iuris dictionis
et p[ro]p[ri]e de illis uerbis. Joa. vlt. pasce oues meas, no[n] e[ss]e
dicta solum Petro, sed oib[us] Pastorib[us], habet susp[er]sionem, ex Prim[ati]
sententia, et alibi latine probatum.

q[ui] constat hoc ex predictis Prim[ati] sententia ac alijs multis, o[mn]i-
bus loquunt[ur] de actib[us] iuris dictionis. u[el] de doct[ri]na p[re]dicat[i]o-
nis, de clauib[us], de sacra[m]ent[um] administratione, &c. et
dicunt o[mn]ia ista e[ss]e ep[iscop]o munera a d[omi]no illis inuincta.

q[ui] loca illa actu. 20. attendite uobis &c. et ad ep[iscop]u[m] &c.
et ip[s]e dedit quoda[m] q[ui]dam &c. loquunt[ur] de iuris dictione, et
n. in quo posuit uos sp[irit]us & ep[iscop]o regere eccl[esi]as &c. et in
opus ministerij, in edificand[is] & corporis d[omi]ni &c.

ad loca h[ec] scrip[ta] resp[on]det q[ui]dam intelligenda e[ss]e mediate, i. q[ui] sp[irit]us &c. posuit mediate ep[iscop]o
aut immet[er]e. / et sp[irit]us ad illud actu. 20. dicit[ur] intelligi no[n] de ep[iscop]o, ut intelligit B. An[ton]io
presbiteris, q[ui] aliqui appellant[ur] epi in scrip[ta] / aut si intelligatur de ep[iscop]o, verificat[ur] dicit[ur]
et si Papa illos ponat, q[ui] que de q[ui] suos ministros facere facit, dicit[ur] ip[s]e ip[s]um facere, ut
et declarari, / sed an ista exp[on]es sint germane, iudicent, uel am[er]e, / quererem illos q[ui] illas
et clariorib[us] uerbis, possit locis manifestare, / certe nulli

facit et ad hoc illud
Pauli. reliq
de cetero ut constituas
iustitias p[ro]bitas. I
videtur et q[ui] p[ro]p[ri]as
p[ro]bitas de iure ad
ep[iscop]os et p[ro]bitas p[ro]bitas
et t[er]m[in]a p[ro]bitas ad
p[ro]bitas aut t[er]m[in]a
et de iure d[omi]no co
ep[iscop]os o[mn]i p[ro]bitas
regim[en] gregis sibi a
papa aut p[ro]bitas
et t[er]m[in]a p[ro]bitas
et t[er]m[in]a p[ro]bitas
et t[er]m[in]a p[ro]bitas

Ep[iscop]o. 1. ad timo. 5. inquit Paul. aduersus presbiterum
acusa. no[n] accipias nisi sub duob[us] uel trib[us] testib[us]. hic
Paul[us] no[n] dat thimotheo p[ro]bitam iurisdictionis in presbiteros,
sed modum quo uti debeat p[ro]bita p[ro]bita iam habebat,
ego cum certum sit no[n] habere illam ab homine seu iure hu
mano, sequi q[ui] habet a deo et iure diuino, et h[ec] data fuit
illi simul cum p[ro]bita ordinis, q[ui] factus fuit ep[iscop]us. /
Unde ex hoc loco habemus duo, 1^m ep[iscop]us heret iurisdictione[m]
a deo et iure diuino. 2^m e[st] superiores presbiteris eodem
iure, na[m] si ad munus ep[iscop]ale sequit[ur] necc[essario] iurisdictione in
presbiteros, cum ep[iscop]atus sit a deo, et e[st] iurisdictione, erunt
superiores presbiteris iure diuino, na[m] habere iurisdictione[m]
in alium, est e[ss]e alio superiorem.

Ep[iscop]o. Lemens. 2. lib. loquens de ep[iscop]is ait, ep[iscop]i e[ss]e deum que
dam tenent, et uersus, ijs, igit[ur] inquit, reuerentiam adhi
bentes omni eos q[ui]e honoris afficit, q[ui] namq[ue] p[ro]bitam uite
et mortis a deo acceperunt, in iudicandis his qui deliquerunt
et in damnandis ad morte[m] ignis sempiterni, et ijs qui se ad
recte uiuendum conuertunt absoluentis et uiuificandis
et. h[ec] o[mn]ia ad iurisdictione[m] spectant

Diom. de eccl[esi]a hieraz. c. 5. no[n] longe a principio, ip[s]i (mag[ister])
scilicet p[ro]biti ordinis ep[iscop]i precipue p[ro]bita ceteris ordinibus tu
bita diuina lex diuino[rum] operatione[m] sacras et. et ibi alia
multa, q[ui] de iuris d[omi]no e[st] intelligenda veniunt /

Ans. cetera. v[er]o variis in hac q[ui]e sed p[ro]bitas in illam partem
q[ui] ep[iscop]i no[n] a deo sed a papa habeant p[ro]bitam iurisdictione[m],
ut dicit opusc. de aucto. pape et concilij. c. 19. in examine illij
p[ro]bitas an papa hereticus sit ip[s]o facto priuatus papatu.

si tñ velimur illum defendere pro opp^{ta} parte, quã vñ sent
 hoc eodem qus. c. 3. et in 2^a p. apologi. c. 9. et 10. cuius verba
 alibi habes allegata. possumq; respondere, q; hic ~~no~~ in dicto.
 19. solum affirmet potatem iuris dictionis applicari huic ho
 q; est ep^s à summo Pont. / eē tñ a chrō in me. / Et hic sensus
 nocet nō cōclⁱ. nā ē affirmat Pontificatus applicari Papae
 ab origine, / et q; dem verba cay. era. vñ hoc sentire, vide
 illa et pondera singula.

sed obiter nota hic contra dñm cay. era. q; quis ad aliud proficit
 q; illa distinctio, quã ponit de imperio dei et hois, q; p^{ta} iuris
 dictionis ē imperati, est à deo, sed tñ q; papa ipse habens
 potatem suā in hoie, est ab hoie, excepta p^{ta} p^{ta} petri, / per qua
 fert q; papa ipso facto q; hereticus est, nō est depositus. / hoc nō
 mibi pbat q; aut nō nō nō oio satisfacit, nā nō currit de
 petro, qui fuit a chrō in me. creaty Papa, et ita sequer
 q; ille si eēt hereticus, fuisset depositus ipso facto, q; nō
 admittendū, cū nō p^{ta} iuris dictionis eēt Petri q; alij
 Pont. eius successor. / lege hanc et intelliges melius
 ratio? aduersy cay. era. /

sicut deo solo creat aiaz rōles
 tñ qñ homo quāl pōies, neq;
 p^{ta} dicit q; homo aliquo m^{ta} illa
 creat aut aliquo m^{ta} cōcurat
 ad illig creatio. q; ē res
 spūalis ad qua nō attingit
 homo aut virtū hois. / sic
 ē qñ papa dicit ep^m, solo
 deo dat illi potatem tan or.
 dicit q; iuris dictionis et
 p^{ta}, q; ambq; sūt spūa
 les, ad quas nō attingit
 virtū hois nisi ministris
 iustiter, nō excellentior
 aut auctoritative, sicut
 neq; ad sacra^{ta}

est hic obfervandum q; qñ dicitur iuris dictione eē a chrō, nō
 significat in me. / neq; ministerium summi Pontificis in distribu
 do illam ep^s impediri in aliquo hanc immediatio. q; ipse est
 minister et dispensator illig^{na dñs} officij. aut dispensatoris nō p^{ta}
 pedire immediatio. / illa, sicut pecunie quas dispensator alieni
 dñi ep^s distribuit, dicitur dari in me. a dño, nō a dispensato
 sicut ē ministrum quo papa dat potatem ordinis ep^s, et quo ad
 ministrat alia sacra^{ta} ipse vel alij sacerdos, nō impedit q; hereticus
 sint in me. a chrō, / si tñ papa eēt nō solum dispensator sed
 iuris dictionis, tunc ab illo eēt in me. tñ nō est dñs sed tñ
 dispensator, sic nos existi. ho. ut mist, et dispensator q; et factus
 ē chrus de dñe Petro dominum iuris dictionis (ut aliq; somniant)
 sed tñ dedit potatem ministeriales dispensandi, vnde q; vñ solo
 tio dicta sūt verba illa pasceves meas. / q; amq; ligaveris q; tñ p^{ta}
 inde q; illi soli data sit p^{ta} ministeriales ad distribuendam iuris dictione
 ministeriales iuris dictionis. / vnde origo mediata et in me iuris d. nō ē papa sed dñs

Episcopos esse iure Divino, et à Christo institutos, et Presbyteros eodem iure superiores, sunt veritates certissimae, firmissimae, et indubitabiles, et haeretici horum temporum frequentissime asserunt oppositum, et negant eas, ergo sancta Synodus non potest non definire. His pro maiori probavi, et confirmaverunt alij Patres amplius, et extensius expressis auctoritatibus sacrae scripturae, definitionibus Conciliorum, expressis testimonijs sanctorum Patrum, et Doctorum, apertissimis rationibus ex eisdem sacrae scripturae locis et Conciliorum, Patrumque assertis deductis, quibus auctoritatibus, testimonijs, et rationibus, nec satis factum est, nec potest satisfieri, nec responderi.

Haec autem omnia ~~et~~ evitandam prolixitatem simul et tedium hic non referuntur.

Veritas est certissima, nunquam dubitata à Patribus antiquis, quin Episcopi sint Apostolorum successores, sic absolute loquuntur Concilium et Patres, nec distinguunt, quis ergo dedit facultatem distinguendum quod succedant in hoc scilicet ordine, non in illo, nisi Jurisdictione qua successio esset haec?

Et si Episcopatus non est ordo, aut non est iuris Divini Episcopatum esse ordinem, nec sancta Synodus definit hoc, et Episcopo solo Episcopatu excellunt Presbyteros, ergo non ordine excedunt neque sunt superiores, Et Jurisdictioni etiam, ut dicunt, non sunt superiores iure Divino. Ergo si stemus in iure Divino solo, secluso humano, seu Ecclesiastico, nulla, et in nullo est Superioritas. Quare et Presbyteri, si in hoc iure Divino stemus poterunt conferre ordines, etiam sacros, et sacerdotium, etsi attentè conferent, cum sit altus ordinis, qui nequit irritari.

Necessum ergo omnino est hoc definire à sancta Synodo, ne fidei veritas, et Catholica in multitudine detoneatur. quam enim

est certum sum. Pont. esse Episcopum Jure Divino, tam est
et de reliquis Episcopis

Et etiam evidens ex hac assertione, et definitione, nihil om-
nino auferri a Summo Pont. neq; in minimo detrahi illius
dignitati, et superioritati, quando in se omnia illi concedi-
mus, quae aly negantes Episcopos plene et omnino esse
jure Divino institutos

Servamus praeterea stilum, et modum loquendi sacrae
scripturae, sacrorum Conciliorum, et sanctorum Doctorum.
Si enim mediatio illa ministerij, quo medio ista potestates
dantur, non tollit, quo minus Paulus, immo Spiritus-san-
ctus per illum, dicat Posuit quidem Apostolos, Pastores, Doctores
et alias, dedit Apostolos Pastores, Doctores, Et, Spiritus-sanctus
posuit vos Ep'os regere Ecclesiam dei: quare s. Synodus non ob-
illa mediatione non sic loquetur: Nunquid possumus castigari
loqui, quam Spiritus-sanctus in scripturis: quid autem aliud dicitur
si asseratur Ep'os esse constitutos a Christo jure Divino, quam quod
Christus posuit illos, et dedit: Et Spiritus-sanctus etiam posuit.
Et quare non ita poterit intelligi definitio Synodi ab his Patribus
qui contradicunt, et exponi, sicut exponuntur dicti loci sacrae
scripturae?

Et quis est praeterea, sensus literalis illarum parabolaru', regnum
dominum messis, ut mittat operarios in messem suam? Et quis
putat est fidelis servus, et prudens quem constituit Dominus
et alibi Fidelis servus, et prudens, quem constituit Dominus
et aliarum similium? nisi de Christo, et Pastoribus, et doctoribus
missis, et positus ab eo: quare ergo abhorremus ab hoc modo
loquendi frequentissimo in scripturis?

39
40
Ita, etiam, potestas iurisdictionis est spūalis, et excedit humanas
uires, sicut potestas ordinis, et homo, etiam Sum. Pont. tantum est
minister 1. Cor. 4. sic nos exultimat homo et non alicui potestate
peditus est, quam ministeriali; excellentem enim Christus ^{sibi} reseruauit,
ergo non alio modo, quam uelut minister, et ministerialiter confert
potestatem iurisdictionis, sicut et ordinis. est in hoc genere
ministerij. sit supremus

Et praeterea quando Epūs aliquis eligitur in Sum. Pont. sive
a Cardinalibus, sive a Clero, sive a populo, iuxta temporum
diuersitatem, a quo habet illam potestatem supremam iuris-
dictionis? quippe a Crō, ergo Episcopi a quibuscumq; etiam
eligantur sive a Sum. Pont. sive a Clero, sive a populo
ab eodem Crō habent, media illa electione, potestatem iuris-
dictionis, equè enim una est spūalis sicuti alia, et licet
una amplior, et maior, non tamen alterius generis. quare unus
est dator et utriusq; nempè Dominus

Nec parum est Sum. Pont. esse distributorem totius materiae
ut absq; illo nullus possit habere illam, et ita nec exercere
actum iurisdictionis, uelut Josue erat distributor terrae
promissionis absq; cuius uoluntate nullus poterat habere, neq;
passum pedis. quid enim deerat Josue, nisi quod esset domi-
nus terrae? ita nihil deest Sum. Pont. nisi ut sit dominus
Ecclesiae, et ouium. hoc aut non potest ei concedi, sunt enim
oues Christi. Pascite oues meas et Ecclesia Dei. regere
Ecclesiam Dei et ipse autem minister generalissimus, et
omnibus superior

Quid praeterea habetur ex Cone. African. 99. d. c. prima
sedis? quid Pelagius eadem d. Nullus Patriarcharum
quid B. Greg. eadem d. ecce in praefatione. quod nec est
Papa uocetur universalis. quid inquam, ubi sancti reuerunt

a se, nec admittunt. aut quo sensu nolunt uocari uniuersaliter
neque quidem renuunt, et secundum ueritatem, non ob solam
humilitatem. nisi quod non soli ipsi sunt Episcopi iure Diuino
et a Crō instituti, et tamen si solus Pont. immediatē habet
potestatem a Crō, et nulli alij, et illud tantum est de
iure Diuino quod est immediatē institutum a Crō. Cyprianus
solus Papa est Epūs iure Diuino. aliter aut D. Gyrmanus
de simplicitate Prælatorū tract. 3. ubi inquit, Epātus unus
est, cuius a singulis in solidum pars tenetur, et multa
ad hoc propositum ibi dicit, et alibi saepe et deniq omnes
sancti ita sentiunt, ita loquuntur ut senserūt unanimiter

Minor uero, h' quod heretici huius seculi negant hactenus
tamen, est notissima, ut h' in lib. suis uideere est. hactenus
alibi multa eorū loca allegata. et formalia eorū uerba

Inter alia arg. que pro se afferunt qui opp. somniant tenet. Vnde
est tale. si ep̄s haberet iurisdictionē a chrō im, et nō a papa
quereret q̄ quilibet ep̄s q̄sum uis suspensq̄ interdicitq̄ degradatq̄
excoicatusq̄. haberet iurisdictionē, et quilibet et ep̄s titulari
et tunc vltimus de ep̄o titulari procedunt, si habet iurisdictionē
super quas oues? nō super has uel illas, q̄ nullas habet, q̄
omnes, et ita haberet eandem iurisdictionē quā Papa.
Ad hoc facile respōdet, et p̄m de ep̄o excoicato seu degra
q̄. dico habet iurisdictionē nō tñ usum illius, distinctio
n. sunt p̄as iurisdictionis et usus, sicut p̄as uidentur
et redere, et p̄as currendi et currere, et sicut homo
habet p̄atem currendi, nō tñ usum, neq̄ p̄ illius
q̄ est legatus, ita ep̄s excoicatus q̄ est legatus nō habet

affum iuris dictionis, bene potatem, et infra habes hanc
 orationem probata, et s. tho. dicit hanc duo v. g. episcopus est diuersa.
 Ad illud de episcopo titulari respondeo tripte. 1° in retinendo
 hanc de potate ordinis, na et habet potatem absoluedi, con-
 firmadi, ordmandi &c. et tunc querere, quos poterit ab-
 soluere, cofirmare, uel ordnare? no hos uel illos, qd nullus
 oues habet, qd omnes, igit her equalis potates cum papa.
 2° dico, qd casus supponit abusum qd sunt epi titularis, qui
 no deberent ee cum sit uelut mostuum eligere pastorem
 sine ouibz.

nec legi opp^m vngs factu
 maie in ista tradi. hnta
 ut no fiat eps sine grege
 qm implicat cotradictio?
 facere pastae nullus
 gregeis.

sed 2° dico qd semper qd creat eps aliquis, et si sit titula-
 ris, signant illi oues et ppa diocf. et si sit in terra in-
 fidelium, hoc mibi refert ad ppositum, et sic dico qd in illas
 oues her iurisdictio? quis sit impeditq ab affu, sicut
 si modo diocesis aliqua catholicorum depredaret ab in-
 fidelibz, exploratum e epm illius diocf. no perdere iur-
 isdictio sua potatem inqz, iuris dictionis, qz quis perdat
 affum, ita de episcopo titulari, qd nihil minus habet qz hic
 alius, mo iste post captam sua diocf. maneret eps titularis.

q si uegeat pmo casum qd papa cofecret aliquem in episcopo
 et no assignet illi diocessim neqz oues, tunc nullam ha-
 bebit potatem iuris dictionis &c. respondeo negando casum
 est. n. hoc monstruum, implicat. n. nec fieri pot a summo
 Pontifice, qd de ratione epi est qd sit pastor, si autem est
 pastor, qd ouis pastor, sunt. n. ista de grege relatiues, sicut
 Dns exans, fr ex filius &c. unde habemus hoc no factu
 est, neqz fecit, qd fieri nequit. Unde sequi euidenter
 qd ad potatem ordinis episcopi, sequi potas iuris dictionis, nec
 pot pot ee sine 2° bene sine usu talis potatis —

2. igitur quamvis Papa sit caput ecclesie, et habeat supremam
 potestatem, non tamen est dominus iurisdictionis sed minister
 non ab illo, sed a christo, cuius est tale dominium iurisdictionis
 et cuius est ecclesia et orbis, habent episcopi iurisdictionem mediam
 et immediate. Neque ministerius papa impedit talem immediationem
 ne, ut superius dictum est, sicut in rebus instrumentum non
 impedit immediationem agentis principalis, quod est tamen minister
 non dominus, sicut enim est dominus, certe est ab illo immediate et a
 christo mediate, sicut in rebus causa 2^a, quia vere est
 causa, impedit immediationem causa 1^a in mediatio (propter
 suppositi non virtutis, sicut homo est causa in materia generationis
 hominis, sed aut mediate, mediate suppositi; nisi autem
 esset merum instrumentum generationis, non impediret immediationem
 solis, sicut instrumentum fabri non impedit quod circa sit
 ipso fabrico immediate. Sic pontifex quod est merus minister
 in distributione iurisdictionis, et se habet ut instrumentum
 non impedit quod christus det illam immediate.

quod autem non sit dominus sed tamen minister, constat ex Paulo,
 nos existit. hoc. ut ministros etc. item quod nullius rei spiritus
 his pro est dominus Pontifex, quod nec iurisdictionis, que res
 spiritualis est,

ex his sequitur quod episcopi non sunt vicarii Pape, ut aliqui falso
 putant, sed immediate vicarii christi, sicut ipse papa, quod
 in sua diocesi summus tamen et per vicarium est episcopus Romanus
 cuius aliorum caput, cui reliqui inferiores et subditi sunt
 ac obediunt tenentur - hoc alibi latius fiet -

sequitur 2° quod episcopus Romanus non est episcopus totius ecclesie aut ecclesie
 sed Romae tamen, quod non est episcopus, totius, hispanis, etc. nulla
 duos episcopos serie pro, est tamen Patriarcha seu papa totius ecclesie

sicut filij multi unius
 Patris, quod unus plus alio
 hereditur, tamen omnes dominus seu
 des illius, sic omnes episcopi sunt
 vicarii christi, quod quis summus
 Pontifex plus potestatem accipit
 perit. / Et sicut omnes
 angeli sunt a deo, et
 ministrant ei, tamen
 alij alij superiores.

sicut in qualibet diocesi episcopus habet suum vicarium, supremum et alios illi inferiores, quod
 illi potest corrigere et punire, et in absentia episcopi, mutare eum causa, ita christus providit
 suis ecclesie multos vicarios, et inter illos unum supremum.

et singulari et ecclesiarum, et caput eius, sicut Archiepiscopi, Patriarche, et primates, non sunt episcopi eius ecclesie que sunt sub ditione sua, sed tamen episcopi unius ecclesie in qua ipse sunt, bene tamen sunt Archiepiscopi Patriarche, vel primates eius ecclesie que sibi sunt subiecte, sicut et Rex Hispaniarum non est dux albe, meting, aut comes, vel marquis aliusque civitatis Hispanie, bene Rex, totius Hispanie et singulari urbium. Unde in hoc sensu Gregorius, et alij Pontifices volebant se appellari non episcopi universales, non enim hoc faciebant ex sola similitudine, sed quia via res erat, quod non erat universalis episcopi, sed tamen verbi Domini, modo iam dicto, hoc fusius tractata habes abibi.

non quod Papa est dominus iurisdictionis, sed tamen minister et dispensator, ad quem pertinet illam dispensare, unde si in tanta vel tanta quantitate huic vel illi pastori illam dare, et eos vel illos refutare casus, cum causa tamen, alias peccabit. Sequitur et ex dictis episcopi non esse vocatos ad munus pastorale a Papa, sed a Christo, qui illos elegit, et sic sunt intelligenda verba Innocentij tertij. c. ad honorem de prelatu et usurarij, quod episcopi sunt vocati in partem sollicitudinis, papa autem in plenitudine prelati, utique a deo, nam utique sunt episcopi vice divini, non humano, aut constitutione humana, ut Seretij sententiam. Et certe est contradictio, asserere episcopi esse constitutos vice divino (ut certo certius sunt) et esse vocatos a papa in partem sollicitudinis, nam prepositio, a, dicitur terminum a quo manat prelati episcopi, et cum hoc sit non a papa sed a Christo immo tantum iurisdictionis quam ordinis, sequitur quod non a papa sed a Christo immo vocantur, neque minister papae impedi hanc mediationem, ut dictum est.

episcopus et aptatus appellatione ministerij adu. i. i. accipere locum ministerij huius episcopi et episcopi. q. in opus ministerij.

proposito, a, dicitur cum puni, cipalem a qua procedit res, unde greci volebat eade, ne spm s. ee a filio, sed a patre per filium, et qd qd corp opimo erat errore a, tamen fuit ad propositum, et non bene dicitur meo iudicio vocati qd pontifice, nam et ipso per deum ut in pluri cam, qn no co, agi aliud ex adiunctis, et homo gnatur phoie, ab hoie. i. dicitur, et episcopi sunt vocati a deo per papam, ut nota, et ex adiunctis ly, per

sicut. s. vho. ait. lib. q. contragen. c. 76. q. p. clauium per papam, intelligendum est tanquam minister et dispensator ministerij

alij dixerunt ep̄s
nō ē magis iure dūno
q̄ rex, de q̄o dicitur
per me rex regnabit
et si in possit dūno
ita ep̄s .f. verū socij
ē falsissim. / nā cum p̄s
ep̄s et munus corp̄ sui
sup̄ nāt̄, nō aut̄ p̄s
regum, sp̄aliōi modo
sūt positi à deo et à
ep̄o ep̄i, q̄s reges. Et
dic. f.

Tridenti fuit de his omnibz rebus adis difficultatibz, max̄
sediū inter patres cōcilij, hispanis ep̄s Thom̄ et multis alijs
italis aserentibz veriores partes quas tu p̄basti super, alijs
vero oppositas. s. q̄ iuris dictio tota ē à papa et ab illis
manat tanq̄ à fonte, q̄ illius est dñs, factus dñs à christo
qui illi donavit dominium iuris dictionis totius, / et temp̄
ep̄i sunt vocati à summo Pontifice, ergo sum illius vicarij
nō christi, et alia oīa q̄ superius tu impugnasti, et quoniam
om̄is perus est multiepi itali ex antiquioribz numeris
ferē. 28. adierunt legatos petentem ne declararet veritas
illa q̄ ep̄i sunt constituti iure dūno et à christo, qd̄
ubi audiuisti certe et stupui. / dare et sunt multe
formas canonis. 7. et multe aut ferē oēs fuerūt reiecte
hispanis, qui soli de his solliciti erāt, multis alijs
tantibz dum hęc agerent, formas, que date sunt, p̄
nam inferuis. / hęc scripsi anteq̄ sacra synodus de
his predictis aliquid defineret, qd̄ ab ip̄a factum fuerit
amplectabor, et ac oraculum suspiciam. /
formas 7. canonis que oblatę fuerūt a Thom̄ ^{legatis} p̄latibz hispanis
ante definitionē concilij, ut quā maluerūt eligeret summas
sequentes, suo ordine.

1. si quis dixerit ep̄s non ē positor à sp̄u s̄. regere ecclesiam
dei, aut eos non ē presbiteris superiores. Et c.
2. si quis dixerit ep̄s nō ē positor à christo dño pastores
doctores in ecc̄. aut eos nō ē presbiteris superiores. Et c.
3. si quis dixerit

4 Si quis dixerit epōs iure diuino nō ēē institutos, neq; presbiteris superiores, et eodem iure Romano Pont. chrij vicariū, in quo solo, tanq; in capite, ē pleni^{do} potest, nō debere subiectos ēē, anathema sit.

5 si quis dixerit epōs qui in partem sollicitudinis à sūmo Pont. euocant, nō esse iure diuino institutos, neq; presbiteris superiores, et eodem iure Ep. sicut in q̄ forma.

6 si quis dixerit, nō fuisse à chro dno institutum, ut eorū in ecclia catholica epī, ac eos, cum in partem sollicitudinis, à Pont. Romano, eius in tris vicariū, assumuntur, nō esse veros ac legitimos epōs, presbiteris q; superiores, in eadem dignitate, eademq; potestate non poteri, quā ad hęc usq; tempora obtinuerunt. Anathema sit.

Multa et aliq̄ forme confectę fuerūt ab aliq; Patribus, his ferē similes, quę nullę placuit hispanis, 1^a et 2^a nō placuerūt, q̄ nō ponebat eadem scripturę sacrę verba, quę uē declararet, et exponat ab illis q̄ oppōsententię tenet, ut sup̄ diximus, nihil proderūt, nā si glossant verba scriptę à fortiori glossabūt decreta cōcilij, unde necesse arbitrabantur Pres hispani q̄ verbis clariis et expressis, veritas hęc declararet, et eadem fere verba, quib; heretici utuntur, cōdemnarent, et ita petebant formā canonis factā in 2ª parte huius cōcilij, nō publicatam que talis erat

si quis dixerit epōs non esse constitutos iure diuino, et presbiteris superiores Ep. /

Item nō placebat illi dñs forme, q̄ sub illis verbis nemi^u nem feruunt, q̄ heretici nō negāt scriptę, sed sensū, quē dat ecclia. unde necesse erat, declarare eandem veritatem alijs clariorib; verbis, et illis, inq; quib; utuntur heretici, ut constaret synodum illos damnare.

1ª forma fecit oibz placuit, et credo, in hac venientem Dm.
hispani, in legati, addidissent statim verba, que sunt
in 5^a forma per modum parentesis. / Vnā uel alterā Dm.
offendebat ablatiuis ille (sols tanqz) nox mihi detrahe
aucto^{ti} cōcilij gnatiuis, tm, nō dubium quin illa verba sint
vera, et sic loquūt multi doctores, inogeson qui preponder
auctoritatē cōcilij gnatiuis aucto^{ti} pape, illis verbis utit^r nō
semel aut iterum tm, in tracta. de pōte pape. / ff. illa
tūius determinat^r à sequētibz verbis, tanqz in capite, et
trahunt^r hinc in sensū verum. /

5^a forma et nō placuit, ppter verba illa, qui in parte sollicito
dōis à Romano Ponti. euocantur. / ppter duo p^m qⁱ dicitur
epōs eē vocator à Roma. Pont. (qd aliquibz nō verū eē vid
batur, ut sup^r habet. / 2° qⁱ dicit^r vocator eē in parte sollicito
tudinis, qⁱ sunt verba dubia, aut possunt. n. intelligi aut
tensuue aut extensuue, si 2° modosūt vera, si p^o falsa.
Et quilibet epōs habet in sua dicit^r plenitudinē pōtis ad dicit^r
ad munus suum, sicut Pontifex in tota ecc^a, nisi limitat^r
à Papa, ut a libi latius habet. /

63
52

Tandem 6^a forma data est Pubus a legatis ut de illa aut
super illam dicerent suas sententias, quae minus placuit hispanis
prelatis quam praedictis, et multis et italis, qui non clavis verbis
dicebat episcopus esse institutus iure divino, cum haec sit veritas
certissima et utilis ecclesiae et ab hereticis pernegata, et quod non
sequi est episcopus esse iure divino ex hoc quod Christus instituit, esset
episcopi in sua ecclesia, nam est institutus ut esset minister, ceremoniarum,
horum canonum et alia multa, quae omnia non sunt de iure divino

ut hierarchia ecclesiae magis duret ac permaneat, oportuit totam
fuisse auream quoad omnes illius partes. scilicet Pontificem summum
episcopus, presbiteros, diaconos etc. hoc est iure divino, (uis enim
divinum, aurum voco) non ut haberet solum caput aureum
scilicet summum Pontificem, reliquas vero partes luteas, aut argenteas
sicut statua Nabuchodonosor, quae sicut cito dissolueretur
et corrumperebatur.

¶ si Christus posuit episcopus in sua ecclesia (ut sacrae leges nos docent)
posuit non solum ad ordinandum, seu ad conferendum sacramenta ordi-
nis, sed ad regendam ecclesiam suam scilicet ad docendum, abstrahendum,
gubernandum etc. quae omnia sunt praecipua pastoris
munia, ergo et cum haec omnia sint iurisdictivis officia, de-
bet illi iurisdictio, et potestatem iurisdictivam non solum
ordinis, non enim minus necesse est illa quam haec, imo magis quod ad
plures se extendit.

¶ residentia pastoris cum suis ovibus est praecipua a Christo im-
posita et iure divino, ergo residentia (inquit) non materialis tantum,
scilicet esse corporaliter cum suis ovibus, sed residentia formalis
scilicet exercere sua persona munia pastoris scilicet predicare, docere, etc.
ergo plus ad hoc exequendum est a deo, non enim rationabile
est, precipere, seipso residere, et non dare plures ad exercen-
da munia necesse est aut committere alio scilicet summo Pontifici quod illa det.

¶ si solus papa est positus pastor in ecc^a a' chris^{ti}, et nō alij
epi, sequeretur q' nullus heret superiore aliquā iure dicitur
in spūalibz preter Pontificē max^m, et illi q' sum in iudicij
hoc aut aserere est absurdum, q' nō bene videretur christi
suz eccles^{ie}.

¶ papa nō p^o dicitur iuris dictionē ep^{iscopis}, aut tollere ab eis
sine causa rationabili, ergo epi hēnt illaz a' chris^{ti} nō
a' Papa, nā si eorū eius vicarij tm nō chri^{sti}, certe absq'
causa possent illis tollere iuris dictionē, sicut quilibet ep^{iscopu}
p^o in sua dio^{cesi} tollere vel sumovere suum vicarij
ad libitum, et dare vel tollere ab illo iurisdictionē
et si Papa tollat ^{sine causa} ab aliquo ep^{iscopu} iuris dictionē, puto (sicut
censura melius sentientis) q' nō teneret factum, sicut si
dispensaret in 3° gradu consanguinitatis nō teneret ma-
trim^{oniu}, q' nō ē data illi p^o iudicij, sed in
edificationē. / et confirmat, Papa nō p^o sine causa
tollere a' quodam prelato bona g^{ra}lia, ut si hēat ca-
stra, p^{re}dia, sup^{er}becc^{as}, ergo minus iurisdictionē
et si defacto tolleret bona g^{ra}lia, nō teneret factū, sed
est factum. q^o a' fortiori de iuris dictionē, q' Papa nō est
illius d^{omi}n^{us}, sed dispensator, unde si male dispensat, tenet
restituere, alias reddet rationem iudicij.

¶ inter ep^{iscopu} et legatum Pape ē max^{ima} d^{ist}in^{ctio}, q' illa est
ordinarius nō hic, q^o ille ē adeo, nō hic, alias omnes
eius legati et vicarij pape, et nullus preter papā dicitur
ordinarius, q^o est cōtra cōm^{uni} doctrinā.

v Neg^o obstat q' sti doctores aliqui dicant eē in ecc^a v^{icarij}
vicarij chri^{sti}, aut ita loquant^{ur} q' videant^{ur} solus appellare
chri^{sti} vicarij, hoc. n. intelligendus est per excellētiā
Pont. Rom.

Ego est primus et supremus vicarius, sicut et appellatur
 aliqui illum solus sacerdotem et iudicem, et dicunt in ecc^{ia}
 esse unum sacerdotem unum iudicem, sicut B. Cipria. Ab. 1. optat^{us}
 epta 3. ad Cornelium papa dicit, neq. n. aliunde hereses
 horte sunt aut nata sunt schismata, qm inde q. sacerdoti
 dei no obtemperat, na unus in ecc^{ia} ad ep^{us} sacerdos, et
 ad ep^{us} iudex vice Chri^{sti} cogitur. Et ecce ego appellatur sa-
 cerdote, solum Pont. Rom. cu^m t^{er} alij multi sum. intelli-
 gi ergo per excellentias, sicut et solum Dauides appella-
 my p^{ro}phetas cu^m alij multi sint, et ad vocem p^{ro}pheta intelligi
 dauid, sicut ad vocem, Papa, sacerdos, aut vicarius, Pastor
 ep^{us} intelligi, sumq. Pontifex, q^{ui} p^{ri}mo sacerdos, pastor et
 vicarius Chri^{sti}, et alior^{um} caput.

¶ si ep^{us} esset vicarij Pape et no Chri^{sti}, sequeretur q. mortuo
 sumo Pont. cesarem oes ep^{us} (loqua stulto in solo iudicio)
 et nullas haberent iurisdictione, sicut mortuo ep^o, cesat
 p^{ro}ter sui vicarij, et ita tunc ep^{us} nullus esset in ecc^{ia} pastor
 aut Chri^{sti} vicarij, et ita q. no sufficienter quid sit Chri^{stus} sus
 ecc^{ia}. / et ep^{us} qui in india vel alijs remotissimis or-
 tis partibus degunt, carerent per multu^m t^{em}p^{us} p^{ro}late guber-
 nandi et regendi populum, eo q. de nouo esset illis mittenda
 ab Electro sumo Ponti.

¶ si sequeretur et q. mortuo sumo Pont. esset necesse confirmare
 de nouo omnes ep^{us}, qui tam sunt, imo de integro dare illis
 p^{ro}latem iuris dictionis, qd dicere, esset ridiculum. /

¶ si Chri^{stus} posuit in sua ecc^{ia} pastores plures, preterpetam, ut
 hi. epta. q. ergo eis dedit p^{ro}latem pascendi, hoc. n. est
 ponere pastores, p^{ro}latem aut pascendi iurisdictionem includit necesse. /

et ad placem faciendi pertinet docere, mittere corrigere
nec, omni morbidas depravate a grege, quod faciunt epi per
excommunicationem, s. hęc oia habent a chro. /

qsi dicas habent quidem, sed me. / cōtra, ex loco pauli
adepte. evidenter opp^m constat nā eodē modo quo posuit
deus aptos, euang^las p^{ro}phetas q. posuit ēs epōs, cum s. certis
sit illos immetē posuisse, ergo et hos. /

s. sumit' evidens arg^m ex illis verbis, usq; ad cōsumma
silio' stōq, donec occurramus q. q loquat' paulo nō sōlū
de epōs primis quos chro' posuit. s. aptos, sed de oib; eorū
successorib; qui nunc sunt, et usq; ad mundi finē futuri sumus
q. s. oēs posuerit exponat chro'. /

s. ex illo loco Ego vobiscum sum usq; ad cōsumatio
seculi, sumit' arg^m q. epi succedūt aptis, ergo debent ēe alii
qui illis succedāt, alias nō hēret locū sēdā chro', mortuus hō
si nulli succederet aptis, in quib; eēt chro'. usq; ad finē
mundi. /

constat ex multis locis chro' aptos creare epōs, non Petrus
ut aliqui sōmiant. nā anteq; datus Petri sūma
Potestas iuris dictionis a chro', erat Judas eps, ut ps ex
actu. ex ps. 7. 68. Judas. n. q. erat aptus et eps, obiit anteq;
chro' daret Petri talē placē, nā illas dedit post resurrectionē
Jo. vlt^o ^{aut verbi} pascite oves meas. / si aut' chro' illos fecit immetē
Et immetē dedit illis placem iuris dictionis sicut Petrus
quare eorū successorē s. epi nō hēbunt ēs immetē a chro'
suii successores Petri. /

s. sicut doctores dūt in locis illis, mat^h. 10. vs. 20. pascite
oves meas. / datā ēe petro a chro' immetē placē iuris dictionis
trōm, et dicit in eisdē datā ēe aptis a chro' immetē
eorū successorib; qz ēt illis dicit illa chro'. / nō tñ ita univērs
sicut Petrus. /

¶. Chriſtū inſtituit ſacerdotes, qui eſſent perpetuū in ſua eccleſia,
 q̄. ſi inſtituit ep̄s, q̄ ſacerdos ordinari nō p̄t exaſſione.
 Pape niſi ab ep̄o, ut tenet cois doctoz ſchola, q̄. ep̄i ſunt
 de iure diuino. / vnde cum Chriſtū inſtituerit ſacerdotes in
 cena, ut ab hoc ſacro concilio decretum eſt, probata eſt eſt q̄
 tunc inſtituerit eſt ep̄s, qui ſacerdotes totos ſunt, ſicut
 inſtituit eſt ibi in Chriſma cōficere, ut ait Fabianus in epla
 2. quā ſcripſit ad oēs orientales ep̄s, et hi de cōſe. d. 3. c.
 ſuis vīs, verba eius ſunt loquendo de die eorū dñi. In illa
 die dñs Iſus poſtq̄ cenauit cum diſcipulis ſuis et lauis eorū
 pedes (ſicut à ſtis Ap̄t̄s p̄deceſſores n̄i acciperent, nō
 bis q̄ reliquerunt), Chriſma cōficere docuit, q̄. inſtituit eſt
 ibi ordinarios ministros cōſecrationis, qui ep̄i ſunt.

Item Chriſtū inſtituit ſacram̄ cōfirmationis, ſed hoc ait
 eufebius papa epla 3. ad ep̄s Tulie et hi de cōſe. d. 5. c.
 manus, q̄ ab alijs perfici nō p̄ niſi à ſummis ſacerdotibz,
 nec ep̄e Ap̄t̄oz ab alijs q̄ ab ipsis Ap̄t̄s legi aut ſc̄i peractū
 eſſe, nec alijs q̄ qui eorū tenet locum unq̄ perfici p̄t aut
 fieri debet. hoc intelligit ſine diſpenſatione Romani Pont.
 nam cum ea legi eſt traditū, ut ait conatum floren. in inſt.
 tutione Romens data. c. de ſac̄io cōfirmationis, ſ. Chriſtū
 hanc ordinarium ministerium inſtituit. ſ. ep̄m. /

¶. Chriſtū dedit Ap̄t̄is in meſe p̄ſentem gubernādi, regēdi et
 excoicandi, q̄. hanc hēnt ep̄i eſt à Chriſto in meſe / de anti
 debitu nō p̄t, quicquid dicat ſurrecremata, ut p̄ ex illis
 verbis, quecunq̄ ſolueritis ſuper terrā ep̄. math. 18. nam cla
 rum eſt q̄ aliqd̄ diſtinctum cōtulit Chriſtū Ap̄t̄is in iſtis verbis
 q̄ cōtulit in illis p. 20. accipite ſpm̄ ſm̄ quoz remiſeritis ꝑ
 alijs nō op̄eratur repetitōne, ē ex modo dandi, nā ſi dedit
 q̄ inſtationē et dandū ſpm̄ ſm̄ ſed in iſtis verbis dedit p̄ſentem

ut p̄ ex epla. 26. ab.
 Grego. d. 1. c.
 q̄. d. ubi cōa,
 in p̄ſentem Chriſma
 in abſentia p̄ſentem.

absoluerunt in foro consue, & illi dedit ligandi et soluendi in
foro exteriori, cum non sint nisi duo fori.

Item dicitur quod Paulus habebat gratiam excoicandi et ita excoicauit
illam Corinthiam fornicarium, et habebat potestatem legem ferendi
et ita dicebat ipse ^{dico} ego, non dominus. 1. cor. 7. et multa alia ordina-
uit, nam postquam ordinauerat aliqua, dixit, cetera cum uenero
disponam. 1. cor. 10. sed Paulus non habebat hanc potestatem a
Petra sed a deo immediate, nam ipse met loquens de Petro et Ioanne
et Iacobo dicebat, qui uidebant columnas ecclesie, mihi misere-
reunt ad gala. 2. et alibi, quod ipse erat Apostolus non ab hominibus
neque per hominem Ep. gala. 1. 1.

Item Christus instituit per se domum suam. 1. ecc. 3. uisus mans. sup.
hanc petram edific. ecc. mea. 1. q. immed. instituit non solum caput
sed eius partes principales. scilicet funda^{ta} et columnas, que sunt
Apostoli, ut ad gala. 2. appellentur a Paulo Petrus Iacobus et Ioannes
iuxta id apoc. 21. et numerus ciuitatis huius funda^{ta} duodecim
et in uis. 12. nota. 12. apostolorum. In funda^{ta} huius domus est
Christus iuxta illud Pauli. 1. cor. 3. funda^{ta} aliud nemo potest ponere
preter id quod positum est, quod est Christus Iesus, et ideo de ipso edificata
domus super firmam petram, contra quam non ualebunt plures, ut
Ep. post Christum p^rincipale funda^{ta} est Petrus iuxta illud
mans. 16. tu es Petrus et super ha. pe. edi. ecc. mea et porte inferi
non preuale. aduer. eam. 1. post istum lapidem primarium. scilicet Petrus
sunt aliqui lapides in ipsa structura, qui licet sustentantur
a primo, tamen sustentant ceteros reliquos qui super illos sunt in edi-
ficio constructi, et illorum quilibet p^rincipale funda^{ta} non simpliciter
absolute respectu omnium ut Petrus post Christum, sed respectu
illorum lapidum, quos sustentant, et ita dicebat Paulus. eph. 2.
scilicet iam non estis hasp. et adue. sed estis ciues lapidum et domus. de
superedi. sup. funda^{ta} Apl. et prof. 2. et ps. 136. funda^{ta}

eius in montibus suis dicitur dñs ep. in rocen. 3. fmb. i. de
cōi Aptorū per hęc funda. intelligit Aptos.
Anacle. epta. 2.º vocat Aptos et epōs columnas ecclē. 1.º
clemens. s. in cāi. vienen. et hō in clemen. si quis suadente

§. insuper tibi. depemis vocat epōs columnas eccē. et Chrij
legatos et frēs. sig. frēs eius, s. deum qui genuit cum
epm, fecit et alios epōs. Item si Chrij legati s. à chrō accē,
perunt pātē.

¶ Chrus edificavit ecclē suam perpetuo duraturā. jux
alud ephe. 4. ipe dedit quosdam ep. ad cōsumationē stōr
et math. vlti. ecce ego vobis cū sū usq. ad cōsu. seculi.
sed Apti nō erant perpetuo duraturi in ecclē ista militati
q. instituit deus aliqd gñs sōm duraturū, qd succederēt
et hi sunt epī, qui eligunt et applicant suis diocēbus
per Pont. Rom. tanq. ministri Chrij.

¶ Paulg. 1. cor. 12. inter alia que dicit pōta ē à chrō, ponit
gubernatiōē. q. pās gubernādi in ecclē. quā tenēt epī ē à chrō
immed. nā loq. in num. plurali, gubernatiōes.

¶ S. Tho. 2. 2. q. 134. ar. 6. ad 2.º ait, q. ita in ecclē cura
epātis cum solemnitate cōsecrationis cōmittit, sed cura str.
chidiacionatq. uel plebanatus cum simplici inunctione, q.
cura epātis à chrō cōmittit.

x Ad locum illum acta. 20. visum est spū s. et, attendi.
vo. et vii. gre. in quo nos. p. posui ep. Respondent aduersarij
multis modis. 1.º q. intelligat de presbiteris quibz cura
gregis demā data erat. nō de epōs. sed hęc resp. nulla est
p. q. multi s. intelligunt hunc locū de epōs. s. de q. no. et
de. te. c. 97. et Dion. card. isto loco et alij multi. 2.º q.
si presbiteri sunt pō. ab spū s. ad curā suę ecclē, a fortiori
epī, qui sunt illis superiores iurisdictione.

2.º dicit q. ideo dñi positi ab spū s. q. p. et alij Pontifex.

Dom. inspirati et dicti ab spū scto est ponum. et dicunt
hunc ee stylum loquendi sacre scripturæ sicut ad. 15. vbi dicitur
vissum est spū scto et nobis, q. q̄uis vis diuinū nō erat sed
humanū abstinere a suffocato et sanguine, et paulus dicit
2. cor. 13. an experimentus queritis eius, qui in me loquitur, dicitur
et Petrus dicit acta. 5. de Anania, nō est mētūg eōibz sed
deo, erigere tomacū sassanas cor tecum, mentū te spū scto
et spū scto dictante loquuti sum. scti de p̄tōibz.
Paulus et dicit cooperatores sumus dei. / et alia et loca
sca adducit, et dicit q̄ q̄ ep̄s eligi a papa, q̄q̄ hēat ab illa
plātem iuris dictionis, dicit habere illā ab spū scto. / unde cōcedit
imo affirmat ep̄m assumi a papa ad ep̄atū in mōte tanq̄ a coop
ratore dei et auctore plātis gubernādi, et nō tanq̄ a scti
ministro dei, seu tm̄ ministrante. sed hęc ad eō sūt falsa
ut nō egeant respōsione. papa. n. nō excedit limites mīm
tū, nec ullas homo p̄cur. / sic nos existimet homo q̄
p̄. q̄ papa q̄ precipit aliquid vis diuinū suauis nō se hēt
auctor illius p̄cepti, sed ut declarator, in p̄ceptis. n. q̄
sitūis nō diuinis tm̄, est legislator seu auctor, nō in diuinis
pro quo est aduertēdum ex semia. s. tho. et doctorū quō
illud est vis diuinum q̄ a deo mīmē. precipit et statuit
q̄ illuz publicat suie p̄tōibz, ius aut sumā q̄ ad scti p̄
cat et precipit seu statuit aut diminat tanq̄ a primo auctore
ex. vtriusq̄ partis passim occurrat, primi ḡm̄s erat illa
quibz Paulus dicebat. 1. cor. 7. nō precipio ego, sed dñs. in
illa legibz aiebat, dico ego, nō dñs, / unde constat q̄ ex sola
publicatione iuris diuini nō auctoritate sola publicatione, nō dicitur
Pontifex auctor illius iuris, sed tm̄ minister, aliaz nō dicitur
Paulus, nō ego precipio sed dñs, q̄suis ip̄e publicat vis diuinum
et p̄ceptū dei. /

56 67

¶. ea que conferuntur per consecrationem, conferuntur a deo in unquam
et ab homine tanquam a ministro, seu ministerio, ut ait. S. Bo.
22. q. 39. ar. 3. sed cura pastoralis, plusquam pascendi, regendi,
di, corrigendi conferuntur per solemnitatem consecrationis episcopi, ut
idem S. Tho. ait 22. q. 134. ar. 6. ad 2^m q. conferuntur a
Christo pastoralis cura. scilicet regendi plusquam, gubernandi et docendi,
et ab homine tanquam a dei ministro tenentur. ¶ ¶. Ut enim ait S. Tho.
¶. habet minor ex verbis consecrationis episcopi. illi enim dum consecrat
hęc verba dicuntur, accipe baculum pastoralis officij, et sis
corrigendis vitijis pie severens, iudicium sine ira tenens, in fo-
uerdis virtutibus auditorum animas demulcens, in tranqui-
litate severitatis censuram non deferens. ¶ Item cum tradidit
illi liber evangeliorum dicitur, accipe evangelium et predica po-
pulo tibi commisso etc. sed clavis est quę non sunt clavis cere-
monie, sed verę, sed eam vane nisi tunc consecraretur plusquam et cura
pastoralis, scilicet conferuntur, et efficitur tunc pastor. ¶ et confertur quia
in traditione baculi dicitur ei in tranquillitate severitatis, censu-
ram non deferens, nomine autem censurę, ut hinc. c. querenti de verborum
significatione intelligitur excoicatio, suspensio, et interdictum, sed
hinc loquitur de excoicatione, que censura severitatis et rigoris est
¶. Iuxta sententiam. G. Aug. quę hinc. 24. q. 3. c. corripiantur, dicentibus
quę maxima pena que est in ecclesia est excoicatio, et. G. Augustini
epistola. 4. lib. 1. epistola. dicentibus quę in lege evangelicorum successit ex-
coicatio loco penę mortis temporalis, que erat in lege veteri
ergo datur per consecrationem episcopi plusquam excoicandi.
¶. nec valet dicere quę S. Tho. dicit cum solemnitate consecratio-
nis, et non per solemnitatem consecrationis. nam ex verbis
traditionis baculi colligitur quę datur per consecrationem. ¶.

27

Sed dicebat alij cōmitti tot rōmbz et auctōbz, et ferebat epōs
institutos eē iure diuino et aepō, quātū tñ nō particulariter
hunc uel illum, itaqz verū eē dicebat qd nō instituit epōs
in sua eccā nō tñ in de regē qd hic uel ille epō. s. granatē
uel quadixien' qd. sunt instituti à epō, sed à Pont. cum in
eius libera plātē sūt hunc uel illum creare epōm. /
sed hoc dicitur ^{aut respōsio} indigna quidem est qd dicat uel à quo
imperitōm sūt, aliās. n. nullus Pontifex Roma. est
iure diuino, qd in facultate cardinalis fuit hunc uel illum
eligere, et nullus est sacerdos, qd in plātē epō est hunc uel
illū ordinare. /

¶ Hierarchia eccē. fuit à Chrō instituta, ut ex eius diffin
tione constat, sed et epō sūt eius partes principales qd. et
ab illo instituti. minor ps ex D. diom. de eccā hierar. c.
ubi dicit in ea s. m. auctōritatē locū tenere epōs, et eōdē locū
Nicensū grecū in diatribis de hierarchia poni ista uerba
et ecclesiasticos epōs tipum et imaginē esse celestium
epōm locū dñi obtinere, ut caput post ipm eccē. quā recepit
presbiterū seraphicū obtinere sedem, diaconū cherubim,
mistrū ad eorū ministrorū eē. et octaua syno. constan
tinop. cōtra Photū. c. 14. dī, qui diuina grā epātē
sunt dignitatē, ordinē celestis hierarchis referūt in

Sed aliqui instabant ex uerbis D. cipriani in tracta. de simp
licitate pglatorū dicentis epātqz unus est, cuius partes à sing
lis in solidum possident. qd. epō unus tñ est in eccā. s. pglator
à quo alij plātē gubernādi accipiunt. / sed argm hoc
tis debile est, nō. n. ualēt cōsequē. nā epātqz est unus sicut
est una eccā. una fides unū bap. ma, tñ sūt multi epōi, sicut
multi fideles, multa eccē. mēbra, / sicut et sūt multi

quod omnes sancti sunt unus homo participatio: spiritus, ut dicitur
Petrinus. constat et ex ipomet Aquiano lib. 4. epistolae epistolae.
ubi ait, item episcopus unus, episcopus multorum concordia numerofitate
diffusus.

Nec valet dicere quod potestas excoicandi, et conueni et datur
alioi quod episcopo. quod ista potestas excoicandi non datur per consecrationem,
quod que per consecrationem datur, sine illa dari alteri non potest.
negat. non consecrationem non posse confirmare est potestas quod datur per consec-
rationem episcopi, et potestas conferendi de ordine et minorum, et sum-
plex sacerdos ex commissione papae potest confirmare, ut est sermo a
D. Gregorio. l. i. c. 26. ubi dicitur quod datur. (et coulij flo.
c. de consec. sacra. etc.) hoc autem est dicitur, quod episcopo quod est ordinatio
hoc potestas datur per consecrationem, alij autem non, quod non est ordinatio autem
quia dicitur, se d delegata. et dicitur.

nec valet dicere hoc potestas potest ab eodem et tolli ab episcopo, non episcopo
dicitur autem hereticus non habet potestatem excoicandi; quod
non datur per consecrationem. nec adeo immet. alias non potest sepa-
rari ab illo, non iniquitatem, quod papa hereticus excoicatus am-
ittit quod facto. et si renuntiet sponte papatui amittit et illam
et tunc est adeo immet. episcopo consecrationem, et non per simplicem
suis renuntiationem.

Item nec valet episcopi dicunt aliqui vicarij aptorum quod non herent
suam potestatem immet. a christo, sed ab aptis aut a principe
aptorum Petro et eius successoribus. quod est papa de aliquo vici-
arius D. Petri ut dicitur. c. constantinus. 96. d. et tunc a christo non
a Petro sed sua potestatem.

Item nec valet dicere. Papa sed plenitudine potestatis sed ab illo
semper episcopi, quod sed illam sibi, et regit ecclesiam. non ut illam alij con-
ferat, et sicut ipse non potest totam suam plenitudine potestatis alteri
immet. conferre, ita neque potest, et hoc declarat ex quodam

Maria .n. m' chij huius gis plenitudine ut ait b. bernardus
cui se tota infundit plenitudo gis, ceteris s'is per partes q. et
no ab eius plenitudine nos accipimus gis, sed a plenitudine
chij, usq. p. i. ita est a plenitudine patris chij, accipimus
suam partem, no a papa tanq. ab auctore, sed tanq. a mi-
nistro chij et dispensatore eius. q. dicit papa no posse suam
esta partem conferre alteri auctoritate, intelligo in meli. auct. tanq.
illius auct. na ut minister p. p. n. ipso vivente non
nare successorem, ut forte factum aliqui est.

nec valet, plus metrop. dicitur est in sup. ep. sibi suffraganeus
est in meli. a papa, q. de insepribilis est ee suffraganeus,
q. et plus ep. suffraganeus est ab eodem papa. in meli. a
f. nec valet (q. idem est) ab ep. suffraganeus ad metro-
politani est appellatio, et no e. causa, q. cum plus me-
ropolitani sup. suffraganeus sit a papa in meli. a fortio-
plus ep. metropolitani. / Ne negando co. seq. solum-
plus q. plus metropolitani, et plus ep. a quo de una
est superioritate plus cuiuscuq. ep. / et sociatemur.

Nec valet illud. papa e. caput ecc. q. ab illo derivat' ois p. uis ecc.
q. in illa est. na hec ep. papa e. caput ecc. no absolute co. denda e.
sic .n. co. p. soli dno, a quo ecc. et eius ministri accipiunt oes p. ab
et dona sp. ualia, sicut corp. humanu dicitur a capite, sed dicitur caput mi-
nisteriale, aut gubernative capite, aut in re senu quo in alijs reb. p.
uno quoq. g. dicitur caput ois illor. q. sunt in illo g. ut p. ang.
dicitur caput angelor. p. homo .f. Adam caput homin. dicitur caput ecc.
ecc. solitana dicitur caput ecc. p. sup. p. sic et papa p. dicitur caput
q. q. et habet amplius, q. no solum est primus in ecc. sed superior
hens in oes p. ab, sum. vicarius chij, iudex et rector ois fidelium

et ita melius dicitur caput ministeriale, no absolute caput, doc. n. p.
solichij, unde s'is appellat' illor. quasi caput, uelut caput, uice cap.
cu aliqua diminutione, et B. cyria. ubi sap. appellat' illor. tanq.
uiculus, sicut reliquos ep. no radice font. e. p. hec .n. co. p. soli
et ita interpretandi sunt doctores moderni q. absolute dicitur papa
caput .f. ministeriale, q. solus e. minister no dns, si e. not. exist. p.
minis. chij et dicitur .f. alias si ipse eet uice caput, eent duo capita in ecc.
sumat. cum eis. totum corpus .f. ab illo eent ois uis sp. ualis ecc.

sp. ualia, et in eius pla-
te eet illa tollere, et
ep. mortuo cessarent,
sicut ablato uero capite
a corpore humano manet
sine uita et actio. forte
ideo aut no cessat q. tunc
eet caput ministeriale, et

De his difficultatibus superius actis sunt tres opinionēs q̄ est
 q̄ ep̄i hēnt om̄nē p̄tatem à Pont. Rom. immēte, nō solum p̄tates
 ordinis, sed p̄tates et p̄videndi, gubernandi et regendi, hanc sēt
 t̄m̄. Innocentius in summa de eccl̄a per multa capita.
 et alij quos dicit hēs citatos. Et hōy aliqui addunt in
 t̄m̄ eē hanc p̄tatem à papa, ut possit p̄nuare iēla ep̄s ad
 libitum et sine causa, et tollere ab illis iuris dictioē in
 parte vel in totum. Alij uerō hoc negant, dicunt. n. q̄
 quīs verū sit ep̄s illas hēre à papa, t̄m̄ postq̄ illam eccl̄a
 dicit illas, nō p̄t limitare aut tollere sine justa causa, ponit
 exm. sicut quīs diuisio rerū sit iure summo et gentium
 postq̄ ego habeo agros et p̄p̄ia bona ext̄m̄ diuisione, nō
 p̄sum eis p̄nuare sine causa. neo et possit papa (dicunt)
 nō creare ep̄s sibi coadiutores, q̄ t̄m̄ p̄t̄s iuris dictioē
 et regim̄is eccl̄e sit data à d̄o soli p̄p̄e, t̄m̄ nō ut solus
 illas haberet, sed alij et distribueret, q̄ ip̄e solus nō potest
 gubernare eccl̄a, unde (t̄m̄) de iure diuino tenet assumere
 ep̄s sibi coadiutores.

Est 2^a opinio - q̄ papa nō dat immēte ep̄s p̄tates aliquas
 aut p̄scedendi aut gubernandi aut regendi, aut iuris dictioē, sed
 t̄m̄ ut minister Ch̄i et dispensator, Ch̄i aut dat illas immēte tanq̄
 illius auctor. Gr̄e t̄m̄ dat papa usum iuris dictioē, aut maḡ
 in quā illas exerceat sicut hōc est subditos. sicut alij d̄o
 sacerdoti panē et uinū, ad cōsecrā d̄m, nō t̄m̄ p̄tates, et aliqui
 aplicādo ligna igni, nō dat p̄tatem cōbiciendi, sed t̄m̄ m̄m̄.
 Et sunt alia multa ex̄a similia.

3^a opinio media est. q̄ p̄tatem p̄scedendi gubernandi et regendi, atq̄
 legandi in foro exteriori hēnt ep̄i immēte à d̄o, p̄tates uerō iuris
 dictioē immēte à papa, sicut sacerdoti simplici dat p̄tates

legandi et solvendi & episcopo excommunicato secundum me, plus tamen
iuris dictionis a papa, vel a suo episcopo. Et certe hoc opinio
non differre se subditis tamen a papa, nam conveniant in p. de pascendi
pascendi & de iure dictionis vero. 2^a opinio faret qd episcopo subditis
scilicet a papa seu manu aut exercitibus suis, qd non va quid aliud
de ipis iuris dictionis. Sed qui tenet 3^a opinio dicit differre multum
a 2^a. Et qui tenet 2^a dicit valde diversa ee plus iuris
dictionis et usus seu exercituum iuris dictionis, ut dicit

St. Tho. dicit qd dicitur /
plus utraqz iuris dictionis tan interioris exterioris et ad omnia necesse
ad munus pastorale est a christo immediate, nam se interiori ad
gubernandum et regendum et ligandum, constat, de alia exteriori
et inde dat episcopo a christo qd necesse est ad executionem qd non
dat forma dat consequentia ad formam, alia deficiente necesse
ita autem est inter papa et alios episcopos, si papa data est iuris
dictionis alia vero in suis ecclesiis. alia autem iuris dictionis palis quia
sola sunt papa et alii episcopi, hec non est a christo sed ab impera-
toribus qd ecclesie illas dederunt, dante illis civitates et regna.

unde precepto divino tenet
quod debet esse auctoritas
secularis, in necesse est
ad iuris dictionis, in se
re executionis. etc.

Et si opinio 2^a dicitur non esse in christo
aut potestatem imperatorum aut regum, sed
in ministerio christi et episcoporum, christi autem
illam potestatem dedit ecclesie in ministerio
indivisiibilem executionem autem facere episcopis
potestatem hanc et tamen, ad executionem illam
applicat hanc potestatem, non est potestatem
et sunt ministerio ecclesie similis.
Et opinio 3^a dicitur potestatem imperatorum
potestatem imperatorum hanc esse ministerio
ecclesie ministerio ministerio ecclesie, sed potestatem
ecclesie ministerio ministerio ecclesie.

15 10

